

ember 29.
ROK.
 vezünk meg,
 fordulhatnak
 széljából.
 lltam street,
 York.
 treet, New
 New York.
 zjegyzői h
 adway, New
 értékpapt
 küldő Táras
 Second Ave.
 M.
 Son & Co.
 ha és Euró
 an és bizto
 kon az ó-ha
 k.
 zneti Bank.
 és szét nem
 nók Charles
 eke-völgynek
 letében, öt
 McKeesport,
 pontosan a
 Jólgyelendá
 bb árak mel
 tellemmel ki
 szet beszerezik
 Trust Co.,
 Takarék és
 ollár. Pen
 sának egyike
 enőzött ma
 i és részvé
 léket csekk
 lára. Pénz
 gyűzői froda.
 özülete, 1940
 gyellárasító,
 állalja hazai
 Duquene.
 gyek elinté
 ese. Közjeg
 Company, a
 kompaniája,
 \$100 000.00
 nure ailezők,
 t, Cleveland,
 Youngstown,
 gyorsas, ol
 tán 4 száza
 Burger B.
 ekedelmi és
 H. B. Ro
 hajógyekek
 a világ bár
 fogad.
 asiaio.
 az amerikai
 zultások tro
 szám alatt
 nének irodá
 gyar ameri
 kekek talál
 OS
 k pon-
 ABA,
 selője.
 DASA.
 N. J.
 F. Potter
 tárnok.
 BANK
 ANK
 PA.
 znyküll
 zneti
 0,000.00
 5,000.00
 a pénz
 li felké
 bármely
 talvány

A BEVÁNDORLÓ

Editorial Rooms:
 327 East 13th Street New York City
 SUBSCRIPTION:
 Per annum, in N. Y. City \$3.—
 United States \$2.50
 Single copy 3c

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
 IV. évfolyam. 97. szám.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.
 NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1907. DECEMBER 3-án.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.
 IV. Year. No. 97.

MAGYAR ÁLLAPOTOK.

GONDOLATOK A FÜGGETLENSÉGI PÁRT BOMLÁSÁHOZ.

A 48-as és függetlenségi párt ez idő szerint a magyar országgyűlésnek uralgó pártja. Ami egy fél évszázadot át a legjobb hazafiaknak óhaját képezte, tavaly teljesült: a Világosnál meghalt és 1867-ben eltemetett függetlenségi eszmék fellélekkeltek ismét Magyarországon, a lemondást remény váltotta fel s a hosszú nemzeti tepsedes után magyarnak kezdte magát érezni ismét magyar földön a magyar.

De Magyarország a szélsőségek ország. Azok, akik azelőtt egyebet sem tudtak, csak sóhajtaní s a lefolyt fél évszázadban, ha egyszer kaptak ajándékképpen valamelyes színhagyott nemzeti zsinórt, büszkén verve a mellüket, azt harsogták világá, hogy ime ez az ő vívmányuk, ugyanazok most, hogy a nemzeti érvényesülés terére lépett Magyarország, nem érik be semmivel, a szírványtól is azt követelik, hogy csupán nemzeti színű legyen és árnulás vadolják a haza legjobb embereit, amiért ezek még nem elégíthették ki a legéremesebb igényeket s csak a lépérről-lépésre való lassu, de komoly és célhoz vezető munkára akarnak vállalkozni.

idejüket multák. Lázítással ma már nem lehet népeket a boldogulás, az érvényesülés útjára vinni.

Bennünket, amerikai magyarokat hangzatos jelszavakkal, duzzadó beszédekkel, görcsös mellevetgetéssel megtevesztieni nem lehet. Mi a szívünknek minden melegével azokkal vagyunk, a kik komoly munkára vállalkoztak. Ha a jelen kormány olesó dicsőségre akart volna szert tenni, arra a dicsőségre, a mely után Lengyel Zoltánék epedeznek, olyan válságba sodorta volna a magyar nemzetet, amelyből ha egyáltalán lett volna kibontakozás, ennek a kibontakozásnak az árát vérrel fizette volna meg a nemzet.

Minden igaz magyar igaz köszönettel tartozik emnélfogva a kormánynak, amiért inkább kitepte magát annak, hogy Lengyel Zoltánék megrohanják, sem hogy gyászba borítsa a nemzetet.

Ha nekünk, amerikai magyaroknak arra a kérdésre kell felelnünk, hogy kinek hazafiságában bíznunk meg inkább, Kossuth Ferenczében, Apouyi Albertében és Andrásy Gyuláiban, avagy Lengyel Zoltánében, a válasz megadással egy percig sem fog habozni egyikünk sem

Singer Mihály.

PERLIK A „BEVÁNDORLÓ”-T.

Amiért megráde egy magyar ember érdekét.

A Traders & Travelers Accident Company nevű biztosítási társaság kártérítési pórt indított a Bevándorló ellen, mivel egy magyar ember érdekét érvényesen képviseltük vele szemben.

Olvasóink emlékeznek az esetre. Maltréder Rezső honfitársunk, aki a New Jersey állambeli Chromeban levő acélgépgyárban dolgozott, baleset ellen behiztosította magát a fentnevezett társaságnál és hűségesen fizette is mindig az esedékes díjakat. Ez év februárius havában tényleg baleset érte honfitársunkat. Az acéldrótnak egy szilánkj jobh szemébe szökött s a szerencsétlen ember arra a szemére meg is vakult.

Maltrédernek a baleset után száz dollár járt volna a biztosítási társaságtól. A társaság, ahelyett, hogy a szerencsétlen embernek kifizette volna az esedékes összeget, egyezségképpen 38 dollárt — ígért neki.

Ez ellen mi a „Bevándorló”-ban érvényesen kikeltünk és a mi állásfoglalásunknak és Hunfalvy Hugó magyar ügyvéd közbelépésének köszönhető, hogy Maltréder elvégre mégis megkapta a pénzt.

A cikkünkben kifejtett érélyünkért most perbe fogott bennünket a fentnevezett biztosító társaság. Csakrajta! Mi akkor, amikor a magyarság érdekeiről, jogos igényeiről van szó, nem fogunk meghátrálni soha, akaszszanak a nyakunkba akármennyi pert. Ott, a bíróság előtt is kifejtjük majd, hogy nekünk nemcsak jogunk, de parancsoló kötelességünk ideszakadt honfitársainkat bármily oldalról jövő igazságtalan ságok ellen a rendelkezésünkre álló minden eszközzel megvédeni.

A jövőben is, mint a multban, magunkévá fogjuk tenni, minden honfitársunknak hozzánk intézet minden alapos panaszát tekintet nélkül arra, hogy az ily panaszok elintézése reánk nézve tengernyi kellemetlenséggel jár-e, vagy sem.

FERENCZ JÓZSEF KÉPE.

A new yorki főkonzul emiatt perel.

Egy német lapból tudjuk meg, hogy a new yorki magyar főkonzul a bíróságok útján akar véget vetni azon visszaéléseknek, amelyek itt Amerikában Ferencz József képével és nevével üzenek.

A főkonzulátus beavatkozására az emlitett német forrás szerint az szolgálatot alkalmat, hogy Philadelphian létezik egy „Ferencz József jótékony és betegsegélyző szövetség”, amely minden nyomtatványán a király nevét és képét használja, nyilván abból a végből, hogy a néppel elhitesse, miképp a szövetség Ferencz József védnöksége alatt áll.

A főkonzulnak joga van ilyen esetekben közbelépni az Egyesült Államok és Ausztria-Magyarország között 1871-ben létrejött szerződés értelmében. A szövetségi bíróság e szerződés alapján helyt adott a főkonzul panaszának a a philadelphiai egyelet eltiltotta a királyi név és kép használatától.

E döntés alapján az Egyesült Államokban levő összes osztrák és magyar konzulátusok most már minden néven nevezendő üzletben ellen el fognak járni, aki Ferencz József nevét vagy képét hirdetési czélokra felhasználja.

Kár, hogy az 1871-iki szerződés nem terjed ki Magyarországra ezimére is, mert a magyar címerrel és a magyar koronával meg sürőbbek és botrányosabbak a visszaélések.

A KIVÁNDORLÁS KÉRDÉSE.

FARKAS PÁL A VISSZAVÁNDORLÁSRÓL IR.

Az alábbiakban folytatjuk Farkas Pál dr. fölötté tanulságos cikksorozatát.

Gazdasági és szociális kérdésekben a közvélemény szereti az indokolatlan túlzásokat. Egy-egy önmagában rendesen jelentéktelen tünet meg tudja változtatni azok gondolkozását, akik a gondolkodás anyagát a hírlapok napi-hireiből és „Vegyes” rovatából merítik. Néhány hét előtt például a visszavándorlás kérdésében még teljes pesszimizmus dominált. Az emberek nem jönnek vissza Amerikából — hangzott minden oldalról. — Még jó, ha tíz-tizenöt százalék visszatér, de kedvezőbb arányt remélni sem lehet. Azok, kik a kivándorlás kérdésével „tudományos szempontból” foglalkoztak, akik cikkekkel írtak és előadásokat tartottak róla, a visszavándorlást számba sem vették. A gyáriparosok már egy ízben emlitett anketjén az összes hivatalos és nemhivatalos szónokok közül mindössze ketten szenteltek a kérdés ezen részének is néhány mondatot és ezek is természetesen sötét kétségbeeséssel voltak elteleve.

Aki önálló vélemény akar alkotni magának, annak nincs más választása, mint hogy az adatgyűjtés és bizonyítás egész útját egyedül tegye meg. És ezért szükségesnek vélem, hogy most, amikor idáig jutottam, a magam útját — legalább fővonásaiban — emlondjam. A konkrét eredmények spekuláció művei is lehetnének, hasonló kérdésekben pedig nincs veszedelmesebb, mint egy előre elgondolt elmélet. Megközelíteni az igazságot csak úgy tudjuk, ha teljesen elfogulatlanul kezdünk hozzá a vizsgálathoz. Erről a vizsgálatról akarok mindenkéltt képet adni.

Amikor a kivándorlással foglalkozni kezdtem, abból indultam ki, hogy az okok meglehetősen világosak és hosszadalmas keresésük voltaképpen fölösleges munka. Sokkal fontosabb annak a megállapítása, hogy a kivándorlás hatása miként jelentkezik. Ezt a hatást azonban csak ott lehet ellenőrizni, ahol a kivándorlás nem egészen új keletű. A megyében, vagy akár a faluban is, a melyből egy felesztendő vagy esztendő óta utaznak kifelé, legfeljebb egyes tüneteket találhatunk. Amde azon vidékeken, amelyek a kivándorlásnak régi góczpontjai, egészen világosan kellene látnunk, hogy mi történt.

Néhány hét óta azonban nagy változást tapasztalhatunk. A hangulat megfordult. Immár kétségtelennek látszik, hogy a kivándorló bünbánóan visszatérnek. Ezt olvassuk a vezércikkemben és a napi újdonságok közt, erről biztosítanak az utazás és a kávéházban. Néhány statisztikai adat közszájon forog. A „Cunard Line” hajói tömegesen hozzák vissza az amerikai magyarokat. Hétszázán érkeztek haza a „Carpathia”-val. Hétszázán hoz a „Albatros”-val. Ötszázhuszon indultak el New Yorkból az „Ultonia”-val. És alapos kilitás van arra, hogy ez a folyamat mind erősebbé és intenzívebbé válik.

Az első válasz, amelyet e tárgyban kaptam, a sztropkói fészolgabiródtól való. Jelentős már csak azért is, mert Sztropkó a sáros—zemléni határnak azon központja, honnan a kivándorlás talán a leggyakrabban a levélnek mai cikkemre vonatkozó passzusa így hangzott:

„Szerény nézetem szerint ezen kivándorlás nemzetgazdaságtani szempontból nem hátrányos Magyarországra, mert habár a statisztikai adatok talán mást mondanak, én a leglátározottabban állítom, hogy a kivándorlóknak 90—95 százaléka visszajön s akik hazajönnek, kivétel lehet 4—5 százalék, mindannyian pénzzel jönnek és távol-lékük alatt is tetemes összegeket küldenek haza.”

Ez a felfogás első pillanatban meglepett és igazsága igen kétesnek tetszett. De miután határozott formában állított fel egy tételt, megkísérlettem a tételt ellenőrizni. E czébből felutaztam Munkácsra és onnan jártam be a szomszédos megyéket.

Konstatálom kell, hogy mindaz, a mit a következő hetekben hallottam, majdnem szöszterint megerősítette a fentieket. Először a szolyvai fészolgabiróval beszéltem. Régi ember és alaposan ismeri a népet. Amikor Egan Ede jelentéseiben siralmas képet rajzolt Bereg vármegye közigazgatásáról, a szolyvai főbirót névszerint kivette és meleg elismeréssel emlékezett meg működéséről. Forrásnak tehát feltétlenül megbízható. És ő leglátározottabban jelentette ki, hogy tapasztalása szerint a kivándorlók óriási többsége visszatér. Eleinte ő sem bízott ebben, és mindea erejével megnehezítette az utelvek kilitását. Amióta azonban meggyőződött arról, hogy csak egy átmeneti állapotról van szó, abbahagyta ezt az eljárást.

MEGINDULT A MUNKA.

Sok gyárban újból felérik az üzemet.

Akinek inába szállt a bátorsága a mult hetekben mutatkozott pangás fellett, az ma már meggyőződhetett arról, hogy az Egyesült Államokban még a leghatatalmasabb rosszakarat sem teremthet tartós válságot.

Az a pár pénzmágnás, aki Roosevelt Tivadar elnökkel újjat huzandó, mesterséges módon zavarba ejtette az országot és ennek népet, belátta, hogy csak a saját húsát vágta, amikor a zavarokat felidézte. S most már mindenki a zavarok elsímitásán fáradozik.

Az ország minden részéből beérkező hírek azt bizonyítják, hogy a nyomás, melyet a pénzválság és iparvállalatokra gyakorolt, szűnőfélben van. A gyárak megnyílnak, a munkások megint munkához látnak, szóval az ország ipari életre ébredt újból.

Massachusetts államban a szövö-
 iparban meg az előbbinél nagyobb tevé-
 kenység mutatkozik, Pennsylvania
 acél- és vasgyáraiba visszatértek a ren-
 des viszonyok és a New York állambeli
 szövömmunkák gyárosainak szövetsége,
 melynek 56 nagy cég a tagja, felvette
 ismét a teljes üzemet.

Sőt a pénzpiacon is tisztul már a helyzet olyanira, hogy — benfentesek állítása szerint — ma-holnap már a mese országába fog tartozni az a körülmény, hogy a készpénzért a teljes ellenérték mellett még külön jutalmat is adtak.

Egyes takarékpénztárak, amelyek a betevőknek csak hatvan nap mulva nyilatkoztak hajlandóknak kifizetni a pénzüket, szombaton kihirdették, hogy minden betevőnek, aki pénzt visszavonni óhajítja, haladéktalanul visszafizetik azt.

Mindez, ismételjük, arra vall, hogy rövid időn belül ez ország kereskedelmi és ipari élete ismét a megszokott módon fog mozogni. Rosszul eselkedtek tehát ama honfitársaink, kik CSUPAN azért siettek itthagyni Amerikát, mert hosszantartó pangástól féltek. A munka országában nem pihenhetnek sokáig a gépek. Már felhangzik ismét zakatolásuk, ami kenyeret és megelégedettséget jelent a dolgos ember számára.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA **YOUNGSTOWN, O.**
 VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az 6-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZTÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: **Burgér B Lajos.**

és nyugodtan engedi távozni őket.

Felmentem Vereckéig. A vereckei járásbíró, főszolgabíró, orosz pap mind ugyanígy beszéltek. Mikor ismét vizsgálóultem Munkácsra, nem kételkedtem többé, hogy legalább Bereg felső részéből az emberek nem maradnak odaát. De vajon az alsóbb járásokban is így áll-e a dolog? Találomra kiválasztottam egy Munkácshoz közlelő községet, Lueskát, és felkerestem a jegyzőt. Csak a helyettese volt honn, de az is megadott minden felvilágosítást. Az utolsó évek folyamán vagy négyszáz ember ment ki. És hányan vannak ma odakünn? A két helyettes buzgó számított, a kishíró, aki véletlenül bejött, szintén segített és végül, amikor elméletben végigjártuk az összes utcákat, kistótték, hogy vagy százan még mindig künn lehetnek. A többi hazajött? Igen. És hányat mutat ki az a hivatalos visszavándorlási statisztika, amelyet 1904 óta vezetni kellene? Bizony sokkal kevesebbet.

Ugyanezt a számítási különbséget tapasztaltam különben minden más jegyzői hivatalban is. Sáros megye egyik legrégebbi jegyzője például a lukói, körjegyzősége szintén kivándorlási cenztrum. Amikor nála voltam, megmutatta statisztikáját, amelyet már vagy tizenöt éve vezet a ki-és visszavándorlásról. Számításai szerint 1898 és 1907 között összesen 621-en vándoroltak ki körjegyzőségének területéről és 420—480 között tértek haza. Az egyes községek adataiból ezt az összeget nem tudná kimutatni és mégis, személyes tudomása szerint, így van.

Hasonló a kép Ung megyében is. Ungvárott a vármegyei főjegyző felolvasta nekem azt a memorandumot, amelyet a minisztériumhoz intéztek. Az egész írat tele van kétségbeesett panaszzal. Amikor azonban azt kérdeztem tőle, hogy a kivándorlók visszajönnek-e, feltétlen igennel felelt. Igenis visszajönnek és földeket vesznek. Sőt annyira vesznek, hogy a megye gazdasági képe egészen megváltozott. A régi középbirtok elpusztult és helyébe egy új paraszti-birtokos osztály keletkezett —

amerikai alapon. A vármegye nagy aggodalommal nézi ezt a változást, mely nemcsak a gazdasági, hanem a nemzeti-ségi befolyás erős eltolódását is jelenti.

Sáros, Zemplén, Ung, Bereg tehát azonos benyomást adnak. Amikor északkeleti kirándulásomról visszatértem, kénytelen voltam beismerni, hogy a sztrópkói főszolgabírónak a maga vidékére nézve igaz van. A kivándorlók tényleg visszatérnek. De vajon az ország más részeire ugyanez a szabály szintén érvényes-e? A felvidékről fók és rutének mennek ki, akiknek fájában megvan a hegylakók esőkönnyös konzervatívizmusa. Vegyük azonban most a másik szélsőséget. Vajjon a torontáli magyarok, a temesi svábok ugyanígy tesznek-e? Mindenekelőtt ezt kellett eldöntennem és azért a következő állomásom Torontál- és Temes megye volt.

Mikor aztán Törökbecsét, Zsombolyát, Bégaszentgyörgyöt bejárva újra Nagybeckereken voltam, egészen tisztán láttam a délvideki kivándorlás lokális okait. A tót és rutén paraszt kivándorol, mert fenyevesi és sovány földjei között nem tud semmi módon sem boldogulni és ha pár ezer koronát akar, Amerikába kell mennie. A Bánáiban nem a pénz hajtja ki az embert, hanem a föld. Az utolsó évek alatt rengeteg földvásárlás történt és a vevők a vételár nagy részével adóssá maradtak. Ezt az adósságot törlesztési mennek ki Amerikába, aminet ez különben a második cikkemben egész terjedelmében közölt alispáni kimutatás is bizonyítja. E kimutatás szerint már közel öt millió koronát küldtek haza terhmentesítésre. És éppen ezért el kellett fogadnom az öszes községi jegyzők, tanítók és papok véleményét, hogy a külvevőknek csak igen kis százaléka vész el, a többi visszatér.

Véleményem most már határozottan kezdett kialakulni. De nem bíztam benne és ezért rendszeres ellenőrzést vittem keresztül. Mintán a hivatalos statisztika hasznavehetetlen, felvettem az ország legkülönbözőbb részén személyeket és testületeket, melyekről feltehet-

tem, hogy közvetlen tapasztalatból ismerik a viszonyokat. Nagyon ügyeltem arra, nehogy ezen adatgyűjtés valamilyen egyoldalúvá váljék. Főispánokat, alispánokat, főszolgabírókat, takarékpénztári igazgatókat, jegyzőket, gyárosokat és lelkeseket kérdeztem meg, részint személyesen, részint írásban. És mikor az anyag együtt volt, megdönhetetlen bizonyossággal állott előttem az a tény, hogy mindenki, aki nemcsak a statisztikai havi kártyákat, hanem magát az életet is ismeri, feltétlenül vallja a legnagyobb mérvű visszavándorlást. E cikkkel terjedelmem nem engedi meg, hogy ezt az anyagot egész terjedelmében lenyomassam. De a következő szemelvények talán alkalmasak lesznek arra, hogy igazolják az elmondottakat.

„A kivándorlás a mi vidékünkön, de egyáltalában egész Gömörországban egy szellemi, mint anyagi téren kedvező. Azt lehet mondani, hogy a megyénkbeli kivándorlónak 85 százaléka visszajön.“ (H. M. jolsvai gyártelepe.) (Folytatjuk.)

I N T E R V I E W

„A Bevándorló“ ellen indított per dolgában.

(Hunfalvy Hugót, Singer Mihályt és Makray Aladárt egy „Bevándorló“ban megjelent cikk miatt egy biztosító társaság 25.000 dollárnyi kártérítésre perli. A dologban Hunfalvy ügyvédnél jártam s erről a következőkben számolok be.)

En: Jónapot!
 Ó: Well?
 En: Újságtudósító vagyok.
 Ó: Melyiké?
 En: Valamennyi.
 Ó: Hát már létezik a Hungarian American Associated Press?
 En: Még nem.
 Ó: Hát akkor hogy tudósítja az amerikai sajtónak?
 En: Egyszerűen. Egnek írok, a többi aztán kivágja.
 Ó: Mokány fizkó! Miért jött?

En: Hallom, az ügyvéd urnak pere akadt...
 Ó: Szé!
 En: No, nem úgy értem, hanem hogy beperelték.
 Ó: Ki mondta, hol hallotta?
 En: Dr. Telephone Hirmondó a házi orvosom.
 Ó: Óh, az más. Ó mindent tud. Jobb hirmondó, mint a „Hirmondó“. Mit akar, miért jött?
 En: Informálni akartam az amerikai magyar sajtót. Mi van a dologban?
 Ó: A dologban pénz van.
 En: Tessék?
 Ó: Még két másik embert is beperelték. En vagyok az ügyvédjük.
 En: Ahá, értem. Ók fizetnek majd.
 Ó: Nem, akkor el kellene veszíteni a pert. En pedig még soha pert el nem vesztettem.

En: Hire van annak. Mokány fizkó az ügyvéd ur. Hogy csinálja?
 Ó: Békés természetem van és jó szívem. Egyezkedem. En mindig egyezkedem. Reggel, délben, este, mindig és mindenhol egyezkedem. Kiegyezek minden perben, ami...
 En: Legjobban egyezik a tárczájával.
 Ó: Szé!
 En: És egyezik ez klienseinek érdekeivel is?
 Ó: Szé!
 En: Igaz. Mi is ez a per tulajdonképpen?

Ó: Mastreder bebiztosította magát 100 dollárra baleset ellen. Nem sokára a gyárban egy vasszilánk kiszurta az egyik szemét, a másikat pedig...
 En: Munkaadói 38 dollárral.
 Ó: Láttá, hogy be van csapva, eljött hozzám. En pedig elmentem a biztosító társasághoz és a „Bevándorló“-hoz.
 En: Így jött létre az egyezés és a cikk.
 Ó: Érteti kell az embernek a mester ségét. Nézze, hogy csinálók én magamnak a Mastreder kiszurt felszeméből izületet. Először csináltam pert, aztán cikket. A perből egyezés lett, a cikkből per, a perből ciklik, a cikkből egyezés, az egyezésből per, a perből megint ciklik és így tovább. Ennek aligha lesz

hamarabb vége, mint az emberi kor legvégső határán. Akkorra talán már a magyar klub is megalakul.
 En: Szóval a per folyik és az ügyvéd ur szennázókat fog az amerikai magyarság elé teríteni és én sejttem, mi a szennázó.
 Ó: S az?
 En: Ez az első per, amilhez nem kapott — elöleget.
 Ó: Pszt! Ezt ne írja meg. Ha megtudják a kollegák, hát meggyűlik a bajom. A multkor is megtámadtak, a miért egy apasági keresetet felében elvállaltam. Akarom mondani...
 En: És sikerült persze az ügy. Melyik felét kapta?
 Akra.

AMERIKAI ERKÖLCS.

Szobrokat befednek fügefalevelekkel.

A görög istenek és istennők meztelensége szegénypirral öntötte el a New Jersey állambeli Trentonban levő műiparintézet igazgatóságát.
 Jobb izlésű ember, így gondolkozik az igazgatóság, nem mutatkozik a nyilvánosságban meztelenül, istennek tehát még kevésbé volna szabad azt megeselekedni.
 Az igazgatóság tehát jóvátette a görög istenek és istennők hibáit — jótékony fügefalevelekkel betakarta meztelenségüket.
 Csak Dianával szemben nem lehetett a paradicsomi levelet alkalmazni. Ez a pogány istenasszony a szobrán lábához illeszti a cipőtalpat s így oly helyzetben van, hogy a fügefalevél nem alkalmazható. Az erkölcsös igazgatóság kétségbeesett. Sokáig tanácskozott s elvégre rájött a mentő gondolatra. Diana szobrát arcczal a falhoz állították.
 Trenton erkölcsleit immár a görög istenek meg nem ronthatják.

SZAKÁLY IGNÁCZ ur

képviseli South Bendin és környékén a Bevándorló-t. Elfizetési díjakat felelhet és nevünkben nyugtázzhat.

TÁRCZA.

KISASSZONY-FELESÉGEM.

Írta: Zboray Aladár.

Egy öklömmi kis szöke leány, nagy, kékszemű, aki úgy hadonászott a két csöppnyi kezével, mintha csépfadaró lenne s torkaszakadtából énekelte egy szabályosan megnyírt francia park kellős közepén, egy tenyérnyi tó partján, a „Szép Heléna“ kupléját.

Egy képtelenül szélesvállú, zömök huszár főhadnagy pedig morogva, csaknem kétségbeesetten emelgette a karjait ég felé s úgy dörmögte:

— Iszonyú! Legfőkébb ha tizenhat esztendő s ilyen frivol nótákat kiabál bele a természet szent ölébe.

A szöke kis lány, aki csak két sort tudott a nótából, már vagy huszadszor énekelte el, amikor a zömök katonára végre mégis jónak látta, hogy odamenjen.

— Ugy vélem, — mondta kissé sértődötten a főhadnagy, — hogy a grófné nem cselekszik sem szabályosan, sem szépen, sőt, ha szabad magamat úgy kifejezem, helyesen sem, amidőn frivol dalok refrainjét énekl. Ha misis Brown ezt hallaná...
 — Nem szólna egy szót sem, mert azt mondanám neki, hogy zsoldárokat énekelek, még a pogány korszakból s ő kénytelen volna elhinni, mert egy szót sem tud magyarul s én sohasem szoktam hazudni.
 — Az lehet, grófné, de azért az sem valótlanság, hogy ily dalokat nem szoktak uri hölgyek énekelni.
 — Kérem, ne nevezzen engem grófnéknak. Sászor mondtam már, az én nevem Sováry Magda és pont.
 — Boesánatot kérek, az ön neve, grófné, Seelenbach Magda grófné, vagy ha úgy tetszik, gróf Seelenbach Kristófné.
 A kis szöke leány egy csunya grimaszt vágott, hátat fordított a főhadnagynak s ismét tele torokból fújni kezdte a maga refrainjét.
 — Legalább az én jelenlétemben ne énekeljen ilyesmit a grófné, — könyörgött a katonára.
 — Ezen könnyen segíthet. Menjen be a házába s akkor nem hallja a környékét.
 — Csakhogyn én éppen azért vagyok itt, hogy halljam és lássam, s hogy vigyázzak reá.

— Hogy vigyázzon reám? Azt hittem, szabad vagyok.

— Feltétlenül, grófné, de az még, hogy szabad, nem jelenti azt is, hogy közpréda. Már pedig egy magányos nőt minden perezhben veszedelem érhet.
 — Nem mesélne el nekem a Piroksa és a farkas meséjét, hogy egy kissé megtanuljak félni?

— Nem, grófné, én a maga lovagló mestere és major domusa vagyok ugyan, de arra nem szerződtem, hogy dajkameséket meséljek.
 — Hát akkor hagyjon nekem békét — kiáltotta most már haragosan a kis szökeség s még a lábával is toppantott.

A főhadnagy pedig elment a tó tulsó partjára s beleült egy nagy, fonott karszékbe s azt álmódta nyitott szemmel, hogy ott lovagol a tizenkilencedik ezred első százada első szakaszának az élén s főtétést vezényel.

A kis szöke nőeske pedig, aki azt állította, hogy őt Sováry Magdának hívják s akit a major domus kitarlóan grófnéknak nevezett, letört egy csodaszép fehér krizantémumot, amely ott fodrozta gyenge szirmait a tó partján s szétszakgatta s belevetette a tóba.

A hattuk egy pillanat alatt odakorománvozták magukat, de látva, hogy csak virágot kaptak, esendesen visszavonultak s vadásztaik tovább is fúrge gilisztákra. A kis szöke pedig a földhöz vágván a krizantémum vastag szárát, gyűlölködve nézett a tó másik oldalán ülő főhadnagyra s csaknem sirva tördelte:

— Már megint sikerült elrontania a kedvemet.
 Azzal sarkon fordult s ment be a kastélyba, be a maga kis halványkék szobájába, ott beleült a nagy erkélyablakba s felesapott egy nagy, nagy ócska könyvet s nézegette benne a borzalmasnál borzalmasabb képeket.

Az a jeles nő ugyanis, amelyben lapozgatott, Torpuemada válogatott kinczöszközeit s a kinczások módját ábrázolta s a cséppnyi csépp szökeség megvetően kicsinyelte le valamennyit s dühösen fordított egyre.

— Hiába, — sóhajtott fel, amikor a könyv végére ért, — ez mind semmi!
 Azzal lehajolt a könyvre s elkezdett keservesen zokogni.

— Nincs, nincs olyan torturázás, — zokogta — amely méltó lenne hozzá, a melylyel bosszút tudnék állani a magam kinszenvedéséért. Pedig!...
 Erre a pedigre, természetesen, teljes erőből kellett sűrnia.
 Tizenhétéstendős volt, volt hát

könyve bőven. Nem is takarékoskodott velük s talán éppen azért, mert olyan sokat sirt, nem látszott többnek tizenöt esztendősnél.

Az esete nem volt közönséges, ő sem tartotta annak.
 Annyi történt vele mindössze, hogy alig egy felesendővel ezelt, a házukhoz kezdett járni Seelenbach Kristófné, huszárhadnagy s elkezdett nyakra-főre udvarolni a kis Magdának.

Akkor az egész megye minden asszony-nyelve tótágast állott.
 Különös, feltűnő, sőt csaknem titkoszatos volt ez az eset.

Valahonnan Bergengőziából egyszerre Sováron terem egy fiatal huszár, akinek halvány sejtelle sines arról, mi fán terem a magyar szó, milyen szerzet a magyar és se szó, se hang, beállít a Sováry-kuriára, — amely magunk közt szólva — iszonyu nagyon régi nemesi kuria volt, de bizony nagyon kopott vala akkor már — és élete-halálra udvarolni kezd a kis Magdának.

Két hét alatt olyan szerelmes a kis lány, mint — mondjuk — egy tengelicze madár tavasszal s a harmadik héten megkéri a német s a hatodik héten feleségül veszi nagy ünnepekkel, fény és pompa közepette s elviszi a harmadik megyébe, valami furesa, furesa kastélyba, ahol a fák mind egyenesre, szögletesre vannak nyírva, a falak pedig csupa merő gömbölyűségek.

Amikor hazaérnek, akkor a fiatal férj meghajtja magát a fiatal felesége előtt s mondja a következőket:

— Kisasszony, én hat hete a legszemermetlenebbül hazudtam önnek. Minden szavam, minden mozdulatom, az esküvésem hazug volt. Tovább nem bírom. Végre is katonatiszt vagyok s ha el kellett követnem ezt az aljasságot, be tudom vallani, hogy elkövettem.

— Huszonhárom esztendő vagyok s nem volt más választásom, mint vagy feleségül veszem magát, vagy föfelövöm magamat. Tudom, komiszság, hogy nem az utóbbira szántam el magamat, de gondolja meg, huszonhárom éves vagyok s az élet mesésen szép.

— Mesésen szép! — mondta szépiesen Magda s úgy érezte, előtti szemét a köny.

— En tulajdonképpen — folytatta Seelenbach — szegény ördög vagyok, a kinek nincs egyebe a kardjánál, meg a mérhetetlen életkedvénél. Duszgadzog ember volt azonban egy távoli nagybátyám, aki az ötvenes években Bezirkert volt Magyarországon s hihetetlen gazsággal rabolta össze vagyonát. Tönk-

retett mindenkit, aki a kezéigébe került, kifosztotta irgalom nélkül a magyarokat s ellopott mindent, ami ellopható volt.

— Elképzzelhetetlen gazságainak a koronája volt a végredele, amelyben meghagyta, hogy vagyonát az én apám elsőszülött fia örökölje, — így akarta újra meggaranyozni az egyetlen familiájából grófi ezimert, de kikötötte, hogy csak egy örökölhetek, ha feleségül veszem önt, kisasszony, akinek — úgy tudom — minden családtagját egész a hetediziglen koldusbotra juttatta.

— En, kisasszony, nem ismertem önt, de nem ismertem a végredelet kikötését sem még két évvel ezelt. Duszgadzog örökösnek neveltek s én hozzászoktam a gazdagsághoz, mert ez igazán nem nehéz. Tudtam, huszonhárom éves koromban millióim lesznek, s én ugyan csak rávértkeztem erre a jóvendőre.

— Mikor aztán arra került a sor, hogy a gazságot tényleg elkövessem, már nem tudtam visszalépni, mert nyakig ültem az adósságban. Csak az az egy vigasztalt, hogy ön nem lesz sem szép, sem kellemes s tudj Isten, miért, az ember nem érez lelkiurdualást, ha egy kellemetlen fiatal hölgyről van szó.

— Sajnos, ön szép is, bájos is, jó is — de én nem szeretem, nem szerettem soha és nem is fogom megszeretni soha, mert a szívem, a lellem másvalaké.

— Nem bírok tovább hazudni. Vessen meg, utáljon meg teygen tönkre, mindhez jussa van, de csalni, hazudni nem tudok, nem akarok tovább.

— A házassági szerződésünkben az örökölt vagyon felét önnek jelentettem ki, ma tehát szabadon rendelkezik öt millió koronányi vagyon fölött. Természetesen még szabadabban rendelkezik saját maga felett s előre is kijelentem, hogy egy olyan hitvány embert, mint én vagyok, nemcsak hogy nem bírn megállni, de csaknem kötelesek.

— Ön ma még alig több, mint tizenhat esztendő, s támaszra, gondviselőkre van szüksége. Itthagynom önnek Kraushelm főhadnagyot és misis Brown-t. Négy esztendeig köteles őket megtűrni maga mellett. Az én életem az ön kezében van, mert azon a napon, amikor ön beadja ellenem a válókeresetet, föfelövöm magamat, mert a vagyonom elvesztett. Az ön vagyona ebben az esetben is megmarad, de megmaradna akkor is, ha én indítanám meg ön ellen a válópört.

— Kraushelm tisztességes ember, annak ellenére, hogy elboesátották a szolgálathól. Az adóssági miatt kellett el-

ZAV. GYAR. BAN.

bele a n...
 kus egy...
 is a M...
 nálunk...
 amenny...
 ezeknel...
 erre hi...
 Becsán...
 ti mag...
 egyház...
 gyává...
 azonba...
 római...
 nev y...
 egyház...
 valóan...
 gyar...
 gálnia...
 Megha...
 gattuk...
 ter ur...
 nünke...
 dolog...
 Egyle...
 augus...
 nepsé...
 telése...
 yorki...
 rály k...
 gyar...
 verte...
 A fel...
 gyaro...
 aki al...
 pitás...
 lentk...
 naszk...
 yorki...
 király...
 apátk...
 disz...
 tiltot...
 jait...
 azok...
 itt is...
 is me...
 naszk...
 ügye...
 olya...
 ja f...
 Ková...
 ket...
 A...
 künk...
 ről b...
 jük...
 Lajo...
 ni, v...
 kivá...
 sen i...
 Z...
 AR...
 vide...
 szer...
 arko...
 Ezz...
 zás...
 Hoc...
 kon...
 New...
 déri...
 ta...
 mel...
 att...
 mag...
 zene...
 net...
 nyé...
 társ...
 nye...
 nos...
 kat...
 tel...
 tov...
 díte...
 Lás...

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

ZAVAROK A NEW YORKI MAGYAR KATHOLIKUS EGYHÁZBAN. Nem szívesen ártjuk magunkat bele a new yorki magyar római katolikus egyházközség dolgaiba. Mondtuk is a Magyarok Nagyszombatja Együletünk megjelent bizottságának, hogy amennyiben sérelmek vannak, bízzák ezeket felemelítéssel és tisztázással erre hivatott felekezeti lapokra, mert a *Bevándorló* mint világi lap nem érezheti magát hivatva arra, hogy bármily egyházközség belügyeit elbírálás tárgyává tegye. A bizottság hivatkozott azonban arra, hogy a new yorki magyar római kath. egyházközség érdeke, mivel *new yorki*, tehát az idegenben létesült egyházközség, nemcsak felekezeti, de kiáltozóan magyar érdeke s így egy a magyar érdekekkel felkaroló lapnak szolgálnia kell azt a magyar érdeket is. Meghajoltunk ezen érv előtt és meghallgattuk *Alföldy Alajos* és *Szeregyény Péter* uraknak panaszát, mely bizony bennünket is meglepett. Tudvaleg dolog, hogy a Magyarok Nagyszombatja Egyület diszkrét készített, amelyet angusztnus tisznyezetadikán nagy ünnepek között felszentelt. A felszentelésen *Hoening O'Carroll* báró new yorki főkonzul egyenesen a magyar királyi képviseletében jelent meg és a magyar király nevében és megbízásából verte a zászló rudjába az első szöveget. A felszentelési akaszt *Blaskovich* magyarországi apátkanonok teljesítette, aki abban az időben a magyar bank alapítása dolgában itt járt. A nálunk jelentkezett bizottság már most arról panaszodott, hogy *Kovács Lajos* new yorki római katolikus plébános azt a királyi szöveget ellátott, magyarországi apátkanonok által felszentelt magyar diszkrét a templomból egyszerűen kiltotta és ezzel az egyházközség tagjait nemcsak magyar érdekeikben, de azokat, akik a király iránti hűségüket itt is megőrizték, ebbeli érdekeikben is megsértette. A bizottság arról is panaszkodott, hogy az egyházközség belügyeiben is rendtelenség mutatkozott olyannyira, hogy az érsek ő eminezetét a felülvizsgálás céljából bekövetelt *Kovács Lajos* plébános urtól a könyveket.

Adtuk íme a panaszt, ahogy ez nekünk előadva lett. Megjegyzést részünkről hozzáfűzni nem akarunk. Kijelentjük azonban, hogy, amennyiben *Kovács Lajos* plébános ur e panaszt megegyeztetni, vagy egyes adatait helyreigazítani kívánja, mi az ő ezafelőlünk készségesen fogunk tét nyitni.

ZÁSZLÓSENTELEÉS NEW-ARKON. Lapunk előző számában röviden már felelítettük, hogy mult szerdán a New Jersey állambeli Newarkon a Magyar-Német Betegsegélyző Egyület felavatta magyar és amerikai zászlóját. A felavatási ünnepségre *Hoening O'Carroll* báró new yorki főkonzul megjelent és a new yorki főkonzul megígérte megjelenését s így Newark lelkes magyarsága lovas bandériumot alakított, amely löhóton várta az indóház előtt a berobogó vonatot, mely a főkonzul urat és *dr. Feitscher* attasé és *Stern Gyula* titkár urakat magával hozta. A rövid üdvözlés után zeneszó mellett megindult a hosszú menet a Park-Hallba, amelynek emelvényén a rögtönzött kis oltár első pillanatra elárulta az ünnepély célját. *Fényes Lajos* newark-i római kath. plébános *Perényi László* perth amboyi római kath. plébános segédlete mellett felszentelte a zászlókat, majd német nyelven további egyetértő munkálkodásra buzdította az egylet tagjait. *Perényi László* plébános egy nagyszabású és

nagy lendületű beszédben azt fejtegette, hogy a szeretet tana és törvénye nincsen nyelvhez kötve s hogy az a két zászló, mely a szeretetnek gyümölcse, hadd egyesítse örök szeretetben a szeretetnek newarki katonáit. *Singer Mihály* angol beszédben a két felszentelt zászlóról beszélt. Mindegyik a szabadság jelvénye, mondá, míg azonban az amerikai zászló a kivívott szabadságot hirdeti, addig a háromszínű magyar lobogó a szabadságot folytatott ezredéves küzdelemlől, ezredéves szenvedésről beszél. Boruljunk le a csillagos lobogó előtt, de tanítsuk meg amerikai polgártársainkat arra, hogy ők is hajtsanak tétet a mi zászlónk, a magyar zászló előtt. *Riffi Gyula* békebíró talpraesett beszédben ecsetelte az egylet céljait, mire *Knorr Teréz* és *Jany Anna* zászlóanyák rövid beszédben megköszönték az őket ért kitüntetés, majd *Hornig István* hatásosan szavalt a zászlósenntelés alkalmából készült költeményt. Mély csend és feszült figyelem közt olvasta most *Hoening O'Carroll* báró new yorki magyar főkonzul német beszédét, melyet szövegrinti fordításban a következőkben adunk:

„Szíves meghívásukat a mai ünnepségre örömmel és köszönettel vettem és szívvel kívánok önöknek szerencsét emberbaráti egyletüknek szép sikereire. — Németajku magyar honfitársak körében vagyok s ha visszaemlékezem régiebb időkre, amikor hadgyakorlatok alkalmával gyakran láttam magyar hazánkban a virágzó, gazdag és tisztá sváb falvakat és a szorgalmat és takarékoságot, mely ama falvakat virágoztatta, akkor tudom, hogy ugyanazok az emberek itt, ahol sokan új házara találtak, ugyancsak jót és hasznosat fognak cselekedni. Mi magyarok és katolikusok vagyunk, ezimek, amelyekre büszkéknek lennünk jogunk van. Szeretett ezérvény királyságunk számunkra, katolikusok számunkra a legnemesebb, legjóságosabb, legszeretőbb anya különös oltalma alatt áll, s szent vallásunknak szeretett házával fennálló ez ősi és benső összefüggése kötelességünké teszi, hogy jó katolikusok és jó magyarok legyünk. S mivel szent egyházunk a gyengéknek, a szegényeknek, az elnyomottaknak menedékhelye, könnyű dolog jó katolikusnak bizonyulni. Nem kívánunk tőlünk egyebet, csak szeretetet, szerénységet és megbánást. Egyházunk anynyira ismeri az emberi szívet, hogy mindent megért és emélfogva mindent megboesát, ami emberi, mihelyt szeretet, alázat és megbánás mutatkozik. És legjobban cselekszünk akkor, amikor vallásunk elveit átvisszük a polgári életbe is. Szeressük minden embertársunkat, ami persze nem zárja ki azt, hogy honfitársaink közelebb álljanak a szívünkhöz, becsüljük mindenkit nemzetiségére és felekezetére való tekintet nélkül, mert mindenütt akadunk jó és nemes emberekre. Ne üldözzünk senkit sem elvei miatt, mert nem a háborúskodás, hanem a jó példa, a tisztább erkölcs, a magasabb művelődés szerzi meg a híveket az eszmék számára. És egyet alig kell különösen a figyelmükbe ajánlanom: támogassák mindig a gyengét és gyámoltalant, írják zászlójukra az igaz, őszinte testvérséget. Aki közülök állandó otthont alapított magának ebben a fiatal, de óriási állam-szervezetben, az váljék egész, áldozatkész, kötelességtudó amerikaivá, szülőhazájának csak akkor válhat igazán becsületére, ha fogadott hazája teljes értékű polgárának bizonyul. Akinék szíve azonban még mindig Magyarorszá-

ban gyökeredik, aki előbb-utóbb oda visszatérni kíván, az, mint jó katolikus, ne engedje magát senkítől és semmitől megfélemlíteni hazája iránt való kötelességeiben, koronás királyához, nemzetéhez való hűségében.”

A szép és tartalmas beszéd elhangzása után a főkonzul mint első verte be a szöveget a zászlórudba, utána *Perényi László* plébános és a newark-i r. kath. hitközség nevében *Weiss Jenő* verték be a zászlószöveget. Őket követték az egyletek és magánosok hosszú sorai.

Közben a zene eljátszotta a magyar himnusz, amelynek hangjai mellett távoztak el az ünnepi vendégek, hogy *Fényes Lajos* plébános vendégszerető házában találkozzanak a diszlakomán, a melyet *özy. Fényes Lajosné* urnó, a plébános ur édesanyja igaz magyar izléssel és — pazarlással készítet. Voltak persze felköszöntök is. *Fényes* plébános a főkonzult ellette, *Singer Mihály* a szeretet amaz eszméjének terjedésére emelte poharát, amelyről a főkonzul és *Perényi* plébános ünnepi beszédekben megemlékeztek. *Artimóries* lelkész ur hatásos beszédben a plébános édesanyját, *özy. Fényes Lajosné* ellette.

Asztaltöltés után a vendégek még sokáig maradtak együtt a főkonzul és kísérei csak a legutolsó vonattal tértek vissza New Yorkba.

Felemlítésre méltónak tartjuk még, hogy a sikerült ünnepséget *Riffi Gyula* rendezte, hogy a bandériumot *Jany Antal* vezette s hogy az ünneplő egyletnek tevékeny elnökét *Radonya János*-nak hívják.

ALOMBÓL A SIRBA. Ohio állambeli Lorainból jelentik, hogy ott borzalmas halállal mult ki *Hosszúréti István* honfitársunk, aki még csak néhány hónap előtt jött ki Amerikába s egy köfejtőben akadt elég jól fizető munkára. *Hosszúréti* a saját vigyázatlanságával okozta a halálát. A kóránya egy mély aknájának szája mellett lefeküdt aludni. El is aludt és álmából csak a munkavezetőnek síja ébresztette őt fel. Egyet fordult és — az akna mélyébe zuhant. Szétzúzott tagokkal szállították őt a kórházba, ahol nemsokára kiszenvodott.

RÉVÉSZ IMRE urat felszólítjuk ezennel, hogy a számunkra felvett pénzzel HALADÉKTALANUL számoljon el, nehogy komolyabb bajba kerüljön. Együttal figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy RÉVÉSZ IMRE urtól MEGVONTUK A MEGHATALMAZÁST s hogy emélfogva nem áll jogában nevéünkben eljárni, számunkra bármiméni pénzeket felvenni.

KIDÖLT EGY ÖREG TAG. A new yorki magyar kolóniának egyik régi és érdemekben gazdag tagja dőlt ki. *Novák Mihály* meghalt. Novák régi „amerikai”, tízenyolcz éven át élt New Yorkban és résztvett minden magyar mozgalomban. A new yorki Szent István-egyletnek egyik alapító tagja volt. Temetése nagy részvéttel ment végbe.

A MUNKA ÁLDOZATA. Megint szaporodott azoknak száma, akiket a családjuk jólétéről való gondoskodás hozott ide Amerikába, hogy beálljanak a munka katonái közé s hogy azután nyomorékokká váljanak a munka végtelen csatamezején. Ez egyszer a Hevesmegyéből idesszámazott *Fehér József* nehezedett a sors keze. *Rankiban* dolgozott a drótygyárban és munka közben rázuhantak a súlyos vassodronyok s nyomorékká tették a szerencsétlen embert a lábán. Most a kórházban ápolják, s ha onnan elbocsátják, kezébe veheti a koldusbotot.

A SZÉCHÉNYI—VANDERBILT-NÁSZ. Egy szombaton beérkezett kábelürgöny szerint a magyar kir. igazságügyminiszter kijelentette, hogy *Széchenyi László* grófnak *Vanderbilt* Gl-

dyssel kötendő házassága ellen semmiméni törvényes akadály fenn nem forog. A kihirdetés odahaza már meg is történt. A fiatal házaspár fogadtatására nagyban készülnek a grófnak örmezői birtokán.

SOUTH BENDI HIREK.

VIZSGÁZÓ MAGYAR ÜGYVÉD. *Németh D. Dezső* okleveles amerikai magyar ügyvéd, akinek hirdetésével lapunk negyedik oldalán találkozunk az olvasóink, a napokban tette le az India állambeli ügyvédi vizsgát *Anderson* bíró és *Hubbard* ügyvéd vizsgáló-bizottsági tagok előtt. Honfitársunk a vizsgán fényes sikert aratott. Németh urat ugyan New York államban már tíz év előtt becsatották az ügyvédi gyakorlatra, mivel azonban most South Bendben telepedett le, Indianában is jelentkezett ügyvédi vizsára. A derék és lelkiismeretes magyar ügyvédet melegen ajánljuk south bendi honfitársaink figyelmébe.

EISLER GYÖRGYÖT ELFOGTÁK. Lapunk előző számában megírtuk, hogy *Eisler György* „hirlapíró és az amerikai magyar munkásság szervezője” South Bendben egy népgyűlésen szidalmazta Rooseveltt elnököt, amiért *dr. Bárándy Oszkár* magyar orvos rendutasította a furcsa népboldogítót. A mint most a „South Bend Tribune” nevé angol lapban olvassuk, *Eisler* meggyalázó szavakat használt *Bárándy* orvos ellen, aki most elfogatási parancsot vett ki *Eisler György* ellen.

PAPI LÁTOGATÁSOK SOUTH BENDEN. *Parkas* chicagói, *Fröhlich* buffaloi és *Eller* toledo-i római kath. magyar papok mult szombaton South Bendbe érkeztek *főt. Bigó Mihály* itteni róm. kath. magyar plébános látogatására. *Biro* plébános, aki már régebben megválti óhaját a south bendi plébániától, felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy eszeret ajánljon fel *Fröhlich* buffaloi plébános urnak. A közel jövő fogja megmutatni, vajjon *Fröhlich* four belement-e a felajánlott eszerébe.

GYÁSZ UTÁN ÖRÖM. *Tombor Sámuel* magyar cipőkereskedőt, aki még csak a mult héten temette el kétéves fiaeskáját, most a felesége egy újszülött fiúcskával ajándékozta meg. A gyászest után annál szívélyesebben gratulálunk a *Tombor*-házaspárnak.

LETELEPEDNEK SOUTH BENDEN. *özy. Fodor Imréné* és fia *Imre*, *dr. Bárándy Oszkár* édesanyja és öcsese a New Jersey állambeli Trentonból állandó letelepedésre visszatértek South Bendre. *Fodor Imre* ez idén fogja végezni a south bendi kereskedelmi akadémia utolsó osztályát.

ELJEGYZÉS. *Grosz Miksa* south bendi népszerű magyar fűszeres eljegyezte magának *Schwartz Dóra* kisaszszonyt, *Schwartz József* chicagói tekintélyes magyar butorkereskedőnek bájos és nagyműveltségű leányát. A fiatal szívek a szép frigyét kísérvé Isten áldása.

CSATLAKOZZUNK AZ AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉGHEZ. Minden amerikai magyarnak erkölcsi kötelessége, hogy az Amerikai Magyar Szövetséghez csatlakozzék. Felvilágosítással szolgál a titkári hivatal. 515 Superior Building, Cleland, Ohio. Minden pénz a pénztárnokhoz küldendő, akinek ezime: *George M. Kováchy* care of Woodland Ave., Savings & Trust Co., Cleland, Ohio.

SOUTH BETHLEHEMEN „A Bevándorló” egyes számának ára 3 cent. A UNITED FURNITURE STORES CO. 522—524 East 3-ik utcaiz üzletében kapható.

KÖNYÖRÜLJUNK. *Felhívás jótékony adakozásra.* Ohio állambeli *Martinsferryből* hangzik felénk a segélykiáltás. *Irán András* és *Regézi József* honfitársaink intézik hozzánk *VISZLAI MIHÁLY* érdekében.

Viszlai Mihály még csak hónapok óta van az országban s máris áldozata a sorvasztó munkának. Nyomorékká lett a kezén, lábán. Eddig fivére tartotta őt. Néhány hét előtt ez is meghalt. Minden támasz nélkül maradt. Munkára még sokáig képtelen lesz. Könyörüljünk meg rajta. Nyiljek meg számára a magyarok szíve. Adjon mindenki annyit, amennyit tud. Minden centet nagy köszönettel fogunk fogadni és e helyütt nyilvánosan nyugtázni. Adjunk gyorsan, nehogy szenvedő honfitársunk nyomorultan elpusztuljon. Minden adományt így címzendő: BEVÁNDORLO, 327 East 13 street, New York. A „Bevándorló” szerkesztője két dollárral megnyitja a gyűjtést. Hadd jöjjenek a többiek. Nemesszivü olvasóink követni fognak bennünket.

Ujabban adakoztak: *Irán András* Martinsferry \$1, *Regézi József* Martinsferry \$1, *Csontos János* Martinsferry \$1, *Krelik Mihály* és *Pásztor József* Martinsferry 50—50 cent, *Drótos József* Martinsferry 1 dollár, *Tizedes Józsefné* Danburyn 50 cent.

SZÉPÍTŐKURÁK
HÁZI HASZNÁLATRA.
BŐRSZÉPÍTŐ KURA a normális, ép, tisztá arczbőr szépségének ápolására és megőrzésére: száraz, sötét, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrré: ráncok és libabőr ellen.
BŐRGYÓGÍTÓ KURA fényes, zsíros, pórusos, atkás (mitesseres), rózsapattanás (vimmérítés), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kez, fagyási foltok és izzadás ellen.
BŐRTISZTÍTÓ KURA elsárgult, lebarant, napsütött arcok fehéritésére: szeplő és májfolt ellen. 145
HAMLASZTÓ KURA lenesefoltok, 145 pórusok, pattanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borvírág, himlőhely és sebhely ellen. 145
Minden egyes készlet **ARA 3 DOLLAR**. Készíti és elárúsítja személyesen, vagy posta útján
PARTOS PATIKÁJÁBAN
160—2-ik Avenue 10-ik utca sarkán
NEW YORK.

Hunga-Win-Gro
A LEGKEVESEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK AZ 6-HAZÁBÓL.
Az általunk direkt importált legkiválóbb magyar borok, pezsgőborok, szilvium, cognac és likőrök különféle fajából összeállított 12 eredeti üveget tartalmazó HUNGAWINGRO borosládák választék szerint \$7.50, \$10.50, 12.50, \$15, \$18 és \$20 árákban megrendelhetők nálunk. — Részletes prospektus szívesen küldünk.
AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINEGROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY.
LEOPOLD MOLNÁR, Pres.
41 Park Row, NEW YORK, City.

NEMZETI KÁVÉHAZ
282 East, Houston str., New York.
Tulajdonos: **LEVKOVITS S.**
— Magyar konyha. —
A BORTERMELŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK BORAI ÉS PÁLINKÁI.
Jutányos árak. Pontos kiszolgálás.

UJDONSÁG!
UJDONSÁG!
200 KÜLÖNBÖZŐ SZÉP AJÁNDÉK 8 DOLLÁRÉRT. — ELŐRE CSAK 3 DOLLÁRT FIZET.
EUROPÁBA KÜLDVE EGY DOLLÁRRAL TÖBB. — IRJA MEG A CZI MÉT.
Egy szép, jótállás melletti kitűnő óra, egy szép revolver, egy bélyegző 175 betűvel, egy szép gyűrű drágakövel, egy gyémánt nyakendőtű, egy arany (plated) óralánc egy lógóval, egy pár nagyon csinos kézelőgomb drágakövel, egy zsebkecs, egy olló, egy el-törhetlen fésű bőrtáskával, egy ruhakefe, egy hajkefe, egy női nyakék gyémántokkal és gyöngyökkel, egy medalion gyémánttal arany lánczon, egy gyufatartó, egy harmonika, egy zsebtűkór tartóval, egy szagos szappan, egy nagy skatulya bajuszpedró, két üveg ot-kolon, egy kitűnő acélborotva, mely egyszül 3 dollárt ér, egy pamacs, egy borotvaszappan, egy zsebkönyv, egy *tajtékpipa*, gomblyuk-virágok, egy patent lunch-box ennivalót vinni munkába, három szép értéktárgy.
EZT MIND ÉS MÉG SZÁMOS HASZNOS, NAGYON SZÉP DOLGOT. 200 DARAB LESZ AZ EGÉSZ.
LEVELEKET ÉS PÉNZT CZIMEZZE PONTOSAN:
The American Novelty Co., 95 Liberty St., New York City.

FIGYELEM!
Küldjön levelében a rendtés-nél HÁROM DOLLÁRT ajánlott levelében, vagy money orderen. Azután mindent czimre küldve megkap. A másik 07 dollárt csak akkor fizeti, ha megkapta és meg van elégedve. Aki nincs megelégedve, visszakapja pénzét.
SOHA AZ ÉLETBEN NEM VASAROLHATNAK ILY OLCSONI

FIGYELEM!
Karácsonyi ajándékkal akarja meglepni barátait, rokonait? Ne forduljon máshoz! Irjon nekünk! Mi olcsó pénzen küldünk 200 darab remek kivitelű ajándéktárgyat, melylyel szeretett karácsonykor megajándékozhatja. Küldjön HÁROM DOLLAR előleget!
SOHA AZ ÉLETBEN NEM VASAROLHATNAK ILY OLCSONI

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. A „Bevándorló” újságvállalat: Makray Aladár. Szerkesztő: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefon: 4350 ORCHARD. Hirdetések közlése: Palotai Mór. Pittsburgi iroda: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa. Irodavezető: dr. Hódinka Tivadar.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre \$3.— Egyesült Államok egész évre \$2.50 Magyarországi egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Published by the „Immigrant” Publishing Co. Aladár Makray.

Edited by MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St. New York. Telephone: 4350 ORCHARD. Advertising manager: Morris Palotai. Pittsburg offices: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa. Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year \$3.— For the United States 1 year \$2.50 For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

— A budapesti lapok most abban tetszelegnek, hogy nagyokat sírnak ama „szerencsétlen” magyarok felett, akiket annyira megviselt az amerikai rabszolgaélet, hogy agyoncsigázva és lerongyolódva kerültek vissza a tejben-mézben uszó magyar Kánaánba.

— Mi nem tudjuk innen megítélni, hogy budapesti lapjaink könyvzárólapra mennyi az őszinteség és mennyi a — hatásvadászat. Annyit azonban tudunk, hogy tíz év óta vagy egy millió magyar került ide rabszolgaságba — s hogy ezek az idekerült magyarok annyira ettek itt a rabszolgaság keserű kenyerét, hogy — nem a mi, hanem Farkas Pál dr.-nak odahaza okmányok alapján készített kimutatása szerint, — nem ezer koronákat, hanem a koronák millióinak ezreit küldték haza tíz éven belül az ingatlanakon levő terhek törlesztésére s takarékpénztárakban való elhelyezésre.

— Sőt Farkas Pál azt is bizonyítja, hogy egy kiscsajda, ha marhaállományát ki kellett egészítenie, „látszaladt” annak beszerzésére ide Amerikába. Pedig most győződünk meg arról, hogy marháknak éppenséggel sinisen szükiben a mi boldog Magyarországnak.

— Igaz; tyukokkal és kalácsesal — összekoldult tyukokkal és összekoldult kalácsesal — itt nem etették a magyarokat. Ha itt tyukot akart enni, meg kellett érte dolgoznia. A rabszolgák országában nem rendeznek hangversenyeket a munkások felségélyezésére, csak munkát adnak neki. Ilyen bárbar ország ez az Amerika. Megérdemli a magyarországi sajtó megvetését.

— A new yorki magyar szintársulat ruhatár és könyvtár beszerzésére gyűjtést indított meg. Már ki is küldte a gyűjtőlevelet. Megkért bennünket is, hogy támogassuk. Szívesen megteszük. Ruha és könyv egy szintársulatnak az első kelleke.

— Csak hogy újabb azt kérdezzük, a mit sokan kérdeztek már tőlünk: ki a szintársulat? A közönség csak egy szervezett és szervezett bemutatkozó társulatot ismerhet el erkölcsi testületnek, amelynek állandóságára szívesen hozza meg a töle kért áldozatokat. — Szervezkedik tehát a társulat s ne restelje a gyűjtőlevelekre kiírni a vezetők nevét, akkor azután nem fognak hiába számítani a new yorki magyarok hazafias áldozatkészségére.

AMERIKAI DOLGOK.

CARNEGIE CSEKKJE. A nagy pénzváltástól valóssággal megzavartott Pittsburgban egy bankár. — Ijedtében nem váltott be több bankhoz irt utalványt közlöt egyet sem, mert tartott tőle, hogy aztán a nyakán szárad, nem tudja értékesíteni. Nem volt elég széles látköre s talán álmában látta Carnegie millióit, amint lábrakelnek s hogy a jótékony öreg mint marad egy szál ruhában, egy garas nélkül. Mert más-ként aligha követte volna el azt a boldont, hogy Carnegie Andrásnak, az amerikai acéltitánynak nem váltotta be egy 60 dollárról szóló csekkjét. Szerencsére a pittsburgi bankároknak ezt a rossz híret terjesztő csekkjét a csekk beváltásával egy másik bankár megpreperálta.

ELUSZOTT MILLIÓK. Két bank bukásának történetéről szól a nóta New York városában. Albanyban ugyanis tárgyalás alá került a hat new yorki és brooklyni bukott banknak ügye. Furcsa dolgok történtek különösen a Williamsburg Trust Co. és az Intentional Trust Co. vezetése körül. Az utóbbi banknak nem volt egyáltalán egy árva cent tőkéje, a Williamsburg Trust Co.-nak egyik főembere pedig öt embert használt fel, akiknek a révén 232.700 dollárt húzott el a banktól. Az Albanyban lefolyt tárgyalás során kiderült az is, hogy a meghuzott hat bank a Wall streeten három és félmillió dollárt szórt szét. Általánosságban az a hit, hogy azok a bankok, melyek eddig becsukták ajtaikat, nemsokára ismét megnyílnak. Valószínű azonban az, hogy ezek közül a bankok közül nem mindegyik veszi fel újra működését. A Borough Bank például örökre bezárta ajtaát, valamint a fentebb említett két bank is.

TÜZ AZ ALLOMÁSON. A Grand Central vasúttársaság new yorki állomásán nagy riadalmat keltett egy alig 100 dollár kárt előidéző tüzeset. Tolatásnál a társaság villamos vonatának vonalán rövidzárlat miatt tüzet fogott a „York” nevű villamos kocsis s annak oldalánál egy kisebb forma gázrobbanás halálra rémített mindenkit. A rémületre volt ok, de az nem a tűz volt, hanem az, hogy az oltás körül szorgoskodó munkások között négy ember a robbanás alkalmával a kezén megsérült. Ez sem volt súlyos sebesülés egy sem, de a vér láttára mindenki elveszítette a fejét s valamennyien azt hitték, hogy valami rettenetes dolog történt. A kivonult tűzoltóknak 10 percnyi dolga akadt.

ÖNGYILKOS POLGÁRMESTER. Michigan állam Ypsilanti nevű városának polgármestere, Van Forsen B. János agyonlőtte magát. Van Forsen, akit a republikánusok választottak polgármesterré, hátrahagyott levelében azt írta, azért lett öngyilkos, mert a város javát célzó törekvéseit politikai ellenfelei meghínsították.

ELVÁLTAK KLUBJA. Chicagóban, a klubok városában már csak ez hiányzott. Hulen Mária asszonynak támadt az eszébe, amit persze — már csak azért is, mert különös, — keresztlis is vittek. Elvált férfiak és nők lehetnek ennek a klubnak tagjai. De ezéja is van ennek a modern körnek. Az, hogy az elváltak minden tartózkodás nélkül elmondják egymásnak házasságuk történetét s ezáltal megővőjük egymást egy újabb szerencsétlen házasságtól. Hulen asszony eleinte nem akart a klubjába csak 30 tagot felvenni, de miután eddig 289 férfi és nő jelentkezett felvételre, kénytelen szándékától elállani.

A HALDOKLÓ HAJÓJANAS. A Hamburg-Amerika hajóstársaság Atlanta-vonalán közlekedő „Virginia” hajón hónapok óta pinczérkedett Bieberstein Antai, akit itt New Yorkban szerződtettek. Bieberstein a napokban rosszul lett s mikor érezte, hogy utolsó percei következnek, magához kérte a hajóskapitányt, akinek elmondta élet-történetét s hogy őt tulajdonképpen báró Bieberstein Antalnak hívják s egy

előkelő porosz család teljesen tönkrement sarja. A bárót Port-au-Princeben temették el.

ÖT HALOTT. Connecticut állam-beli Waterbury közelében a hartfordi vas-ut egy tehervonala nekiment a vágányokon éppen átfutó és munkásokkal zsufolásig megtelt villamos kocsinak. Az izzé-porrá zuzódott kocsis utasai közül ötven ott nyomban meghaltak, hatan pedig kórházban vívódnak a halállal.

FÉLNEK A SÖRGYÁROSOK. Cleveland sörgyárosai nagyon megijedtek. Napról-napra növekszik a szesz italok ellen küzdők tábora. A sörgyárosok attól félnek, hogy a kétesebb hírvé köresem botránnyait is majd az a rová-sukra írják. Tanácskoznai gyűlést hát össze és elhatározták, hogy azoknak a koresmáknak, amelyeknek nem a legjobb a hírvé, nem szállítanak többé italt.

ROOSEVELT ÉS AZ ÖREG UTAZÓ. Az öreg Mecker Ezra ökrök által vont szekéren tette meg az utat Oregon államból Washingtonba, ahol természetesen Roosevelttel kellett beszélnie. Roosevelt le is futott a Fehér Házból és töviről-hegyire megvizsgálta a híres Mecker utazókocsiját, sőt szívesen megígérte az öregnek azt is, hogy panaszá dolgában intézkedik. Akkor ért oda Needham californiai képviselő is, aki így szólt: „Érdeklődöm az ilyen utazókocsik iránt, mert hiszen én ilyenben láttam napvilágot.” A kongresszusi képviselő ugyanis egy ilyen utazókocsiban született.

GYILKOS RAB. Bostonból a maga nemében különös gyilkosgrórl kaptunk hírt. Britton Alfréd, aki feleséggyilkosság címén hathónapi börtönrre lett ítélve, agyonlőtte magát, előbb azonban gyilkossági kísérletet követett el a felesége ellen. Brittonné válopürt indított a férje ellen. Ebben a pörben szembe-síttették a férjet a feleséggel. Britton, amikor a feleségével szemben állott, ezekkel a szavakkal: „Majd adok én neked választ!” kétszer rálőtt, azután pedig maga ellen fordította a fegyvert és három golyót röpített a fejébe. Az asszony csak könnyekben sérült meg, a férfi ellenben nyomban meghalt.

LÁZADÁS A HAJÓN. A német Bayonne nevű hajón, mely Philadelphiatól indult el a napokban, fellázadtak a matrózok. A hajó egyik fűtője utközben megőrült és tombolni kezdett. Csak nagy nehezen tudták lefogni. A hajó legénysége azonban fellázadt és annyira nagyok voltak a zavarok, hogy a hajóskapitány kénytelen volt hajójával visszafutni a kikötőbe, és az örült fűtőt visszatenni.

MŰTÉT A ZSEBKÉSSSEL. Ohio állam Springfield nevű városában a kis 4 esztendő Hudson Lucilleből már el-tűnt az életnek minden nyoma. Szív-erése elállott már, mikor orvosa oda-érkezett. A doktor látta, hogy a gyermekben még van élet. Elővette a zsebkését és felvágta hirtelen a leányka lég-csővét és mesterséges módon elősegítette a légzést.

GYORS SZERELEM. Brevih Sámuel és Hartman Anna, ha nem is született amerikaiak, beleillenek ebbe az örökké s mindenben siető országba. Brevih Sámuel a hálaadás napján déntán 3 órakor lett bemutatva Hartman Annának, akitől már 4 órakor azt kérdezték, hogy nem lenne-e a felesége. A szemérmes, de gyors észjárású Anna felelt rövid volt: „Igen”. Brevih erre automobilt bérelt és 5 órakor már a Norfolk utcában Moot rabbi előtt állottak s pár perc múlva már robotgok vissza a mulatságba. Az ifjú asszony még aznap hazament szüleihez, akit, miután látták a leány igaztosságát, vallatóra fogták. Anna aztán elmondta, hogy Samu 3 órakor bemutatkozott, 4-kor szerelmet vallott és megkérte, 5-kor pedig feleségévé tette. A szülők a nagykoru leánynyal szemben mit sem tehetnek.

A NAGYVILÁGBÓL.

VILMOS CSÁSZÁR EGÉSZSÉGES. A német császár, mint annak idején jelentéssel, Highellif-kastélyba vonult, míg felesége Vilma hollandi királynő látogatására indult. A császár erős hűségű gyógyitani ment a fentjelzett kastélyba, ahol teljes visszavonultságban tölti vakációját. Holnap indul vissza Németországba, de utközben el-látogat Hágába, hogy Vilma királynő-vel és férjével találkozzék. A császár a karácsonyi ünnepekét családja körében Berlinben fogja töltetni.

MONTECARLO GYÁSZSA. A történelmi nevezettségű bíró montecarlo-i hercege palota péntekről szombatra virradó éjjel földig égett. A kár, miután a palota valósságos tárháza volt a megfizethetetlen értékkel bíró műemléknek, kiszámíthatatlan.

A KIRÁLY ROKONA. Lapunk mult számában megírtuk, hogy az olasz király egy rokonát, Cita grófot, rablók elrabolták. Cita gróf, akit egy Nápoly melletti levő barlang bejárata előtt találtak meg rettenetes állapotban, elme-sléte kalandját, melynek nyomait egész életét át érezni fogja. Ország sorsát érdeklő titok elmondása címén az említett barlang elé esalták, ahol két ember nekiesett és fülgekekkel arra akarta kényszeríteni, hogy levelet írjon házve-zetőjének, s hogy az a gróf palotájában levő pénzt a levél kézbesítőjének adja. Mikor a gróf ezt megtagadta, összes fo-gait kirángatták, majd lábait máglya felé tartották. A szerencsétlen ember végre is megírta a levelet. Ami azután történt, arra nem emlékszük. De az is ki fog derülni, mert már az egyik tetes egy nápolyi rendőr személyében hur-okra került.

HAJÓ A ZÁTONYON. Bornholm-sziget közelében a „Norden” nevű dán hajó zátonyra futott esütörtökön. A hajót mai napig sem tudták kiszabadítani, de az utasokat és a legénységet már kimentették kellemetlen helyzetük-ből.

HÁBORU ELŐTT. A muszka népből nem lehet kivenni azt a hitet, hogy az Egyesült Államok és Japán közötti háboru küszöbön van. Három hét előtt megírtuk volt, hogy az amerikai nagy-követségél százával jelentkeznek a muszák, hogy a japánok ellen vivandó háboruban felajánlják szolgálataikat. Akkor még csak le lehetett őket csittítani, de most, hogy Taft hadügy-miniszter Szent Pétervárott van, a nép megerősödött gyanujában. Nemcsak hogy biztosra veszik a háborut, hanem már azt is tudják, hogy Taft segélyt ké-rő szavaira az orosz ezár már a csapa-patokat is kijelölte, amelyeket a hábo-ruha szándékozik küldeni.

JAPÁN DIADALA. A kis japánok dolgoznak. És munkájuknak megvan

a gyümölcse. A keletázsiai kereskedel-mel egészen magához ragadta. Ott, a hol azelőtt csak angol és német hajók uralták a vizeket, most imitt-amott nem látni mást, mint japán hajót. A japá-nok sokkal olesóbban szállítanak, mint akár az angol, akár a német hajók, mi-után állami támogatásban részesülnek a kereskedelmi hajótársulatok, erőse-ben, mint a másik két hatalomé, és mert a legénységnek a zsoldja csekélységé-nél fogva alig tesz számot.

VAK LÁRMA. Szent Pétervárott nagy volt a riadalom szombaton. A rendőrséget akarták becsapni azzal a hírrel, hogy azt a vonatot, amelyiken Taft Károly, az Egyesült Államok had-ügyminisztere Moszkvába utazott, a terroristák levégőbe röpítették. Azon-an szétrepültek minden irányban a sűr-gönyök és Taft Károly katonaság által őrzött vasutvonalon haladt tovább ut-án.

A VAS KÉZ. A дума tárgyalásán felállott Stolypin miniszterelnök és ki-jelentette, hogy a kormány vaskézzel fog kormányozni a ezár korlátlan aka-rata és hatalma szerint. Nem fog többé semmi olyat eltűnni, amivel Orosz-országot eddig a legesőtebb anarkhia országává tették. Ez a kijelentés an-nál is inkább nagyjelentőségű, mert a beszéd keretében szó esett magáról a dumáról is, de nem mint törvényho-zó testületről, hanem csak mint név-leges létező és a ezár hatalmától függő in-tézményről. A képviselők a miniszter beszédétől nem nagyon lelkesültek.

FIGYELEM!
A vidékről azt az értesítést veszem, hogy honfitársainkat most legtöbb helyen „CHECKKEL” fizetik, miért is tudomá-sukra hozom, hogy aki haza akar utazni, vagy pénzt és hajójegyet küldeni haza, vagy árut rendelni, az a „CHECKKET” hozza magával, vagy küldje KISS EMIL bankárnak, ahol minden levonás nélkül elfogadjatik, vagy készpénzre beváltatik.
KISS EMIL, bankár.
104 SECOND AVE., NEW YORK.

A mi kedvelt bankárunk
JOS. TOMCSÁNYI
— HOMESTEAD, Pa. —
DUQUESNE, Pa.

STENCZEL RICHÁRD ur
Philadelphíában és környékén képviseli a „Bevándorló”-t. Előfizetési díjak felvételére és nyugtázására fel van hatalmazva.

United States Health and Accident Insurance Co.
I. B. PITCHER, President.
BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET
— — ELLEN. — —
KELETI FŐIRODA: 76 William street, NEW YORK.
SEGÍTSÉG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET ELLEN!
Aki családját és önmagát szereti, siessen beiratkozn.
Beiratási díj 5 DOLLÁR, havi járulék 1 DOLLÁR.
AKI természetes módon megbetegszik, félőven át minden napra egy dollárt kap.
AKI baleset folytán megbetegszik, egész éven át havonta 20 dollárt kap.
AKIT utazás közben baleset ér, heten-kint két dollárt kap.
AKIT baleset folytán utólr a halál, örö-köseknek a társaság kétszáz dol-lárt ad.
...: UNITED STATES HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE CO. ...: 76 William street, New York.
Uraim! Miután a társaságba belépni öha-jtok, sziveskedjenek hozzám magyar ügynőket küldeni.
Név
Házszám utca
Város állam
Vágja ezt ki és küldje be a fenti címre.
MAGYAR KÖRLEVELET, MELY MINDEN TOVÁBBIT MEGMOND, KIVANATRA INGYEN MEGKÜLDÜNK MINDENKINEK BÁRHOVA.
Minden levél így czimzendő:
UNITED STATES HEALTH & ACCIDENT INSURANCE CO.
76 William street, NEW YORK CITY.

ALAPITATTOTT 1889. EGYESULT ERÖVEL.
JACOB KLEIN
MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG,
KÖZJEGYZŐI IRODÁJA
1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207—6th Avenue, HOMESTEAD, PA.
KÜLDÜNK PÉNZT az ó-házába olesó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvetélet igazoló postal feladó levényt.
VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pénzket elhelyezünk bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszeresszük az eredeti betétkönyvecskét.
ELADUNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbittatnak New Yorkba.
ELFOGADUNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVÁRA IS.
MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA.
Két százalékos csekkezámllára. Négy százalékos betétszámllára.
ALAPTÖKE ÉS FÖLÖSLEG \$175,000.00.

INGYEN KAP felvilágosítást mindenben
KISS EMIL bank és közjegyzői irodájából.
HAJÓ VASUTI JEGYET nála vehet.
PÉNZT leggyorsabb és biztosabban nála küldhet.
CZIME KISS EMIL BANKÁR
104 SECOND AVE. NEW YORK.

NÉMETH DEZSŐ
OKLEVELES
AMERIKAI MAGYAR ÜGYVÉD.
Peres és perenkívüli ügyek. Közjegyzői okmányok.
TÜZBIZTOSÍTÁS. — REAL ESTATE.
136 CHAPIN ST. (a Jefferson street sarkán)
— SOUTH BEND, IND.

Hazai Dolgok.

Damjanich születésnapja.

BUDAPEST. Damjanich János hőslelkű özvegye, Csernovics Emilia, most érte meg nyolcvankilenczedik születésnapját és a nevenapját. Teljes egészségben és szellemi erőben érte meg ezt a nagy kort, csak a szeme és hallása gyengült meg. Azelőtt mindig első dolga volt reggel átolvasni a lapokat, amiknek különösen a politikai rész érdekelt. Ha az uráról talált benne valamit, azokat többször is átolvas-ta. Most azonban csak Hoffmann Margit kisasszony, vagy pedig tizenöt év óta hűségesen gondozó házvezetője, Katona Sándorné, szokott neki egyetlen felolvasni a lapokból. A szeme ugyanis annyira káprázik nagy betegsége óta, hogy összefolyik előtte a betűk. A nagyasszonynak most legelőbb szórakozást nyújt kedvenc papagája, Jákó, mely az érkező vendégeket harsány „kezet csókolom“ kiáltással fogadja, aztán János vitéz Kukoricza Janosikaként bemutatja magát: én vagyok a kicsi, bolond Jákó. Csendes magányosságában sok kellemes perczet szerez a nagyasszonynak ez a beszélő papagáj, amelyet unokaöccse, Csernovics Diótor miniszteri tanácsos, állami jószágigazgató ajándékozott neki. A nagyasszony egész életében mindig nagyon szerette az állatokat. Azelőtt egy kis mókust tartott, ez azonban a furdakádba fult, ami nagy szomorúságot okozott a gyengédszívű matróznak. Névnapi és születésnapja alkalmából a Gazdasszonyok Országos Egyesületének ezüstkai árvaházából négy kis árvaleányt kereste fel, hogy az intézet szerencsés életét tolmácsolják előtte. Aztán számosan keresték fel, köztük Baththyány Hona grófnő, Klauzál Gábor miniszteri tanácsos neje, Kanter Károly udvari plébános, a nagyasszony gyónatója és mások. Levélben is számosan üdvözölték. A nagyasszony máskor ezt a napot mindig a Gazdasszonyok országos egyesületének árvaházában töltötte, ahol ünneplést rendeztek a tiszteletére, de most a rossz idő miatt nem mehett ki s otthon töltötte a napot, ama szobában, ahol minden ereklyetárgy dícsőlt urára emlékezteti. Iróasztalán tarja Kosuth Lajos arcképe, amelyet 80-ik születésnapja alkalmából küldött a nagyasszonynak. Az arcképre sajátkezűleg írta rá a nevét a kormányzó s fölírte ez a sor látható: „A legnagyobb magyar nőnek.“ Ott tartja iróasztala fölöttében egy kezettábla zárva imádságos könyvét, benne férje utolsó, búcsulevelével, s az asztalon van a véi ann táborkor hatalmas pesétygürüje, amely akkora, hogy egy mai középtermetű embernek a három ujjja is belefér. Ezt a gyűrűt egyszer egy kárpitossegéd, aki a nagyasszony szobáját tapétázta, ellopta és zálogházba tette. A nagyasszony a rendőrségre sietett, egy detektívtel végigjárta a zálogházakat s végre megtalálta a gyűrűt, amelyre hatvan forintot adtak. Kiváltotta a kárpitossegédtet letartóztatták, de nem kívánta megbüntetését. A falon Damjanichnak Vastagh György által festett arcképe látható fölötté a táborkor díszkardja függ. Lakásában bárnérre néz a szem, mindenütt férje emlékei és ereklyetárgyai ötenek szemükbe. Ezek közt tölti a nagyasszony életét, amelyet a Gondviselés minél hosszabbra nyújtson, hogy aki 19. okt. 6-án lemondott a világról, minél több árvának a könyvét törülhesse le.

A munkaszünet utóéjtele.

BUDAPEST. Az október tizediki általános munkaszünet napján rémes vasúti szerencsétlenség történt a fővárosban. A ferencvárosi kitérőnél a zimozyi gyorsvonat beütközött egy tehervonathoz s a katasztrófnak két halottja és tizenkét sebesültje volt. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított az ügyben s közveszélyes eseménynek elkövetése miatt letartóztatta a tehervonat mozdonyvezetőjét, Czienemann Edét és Dobi János váltóírt.

A borzalmas katasztrófába belejárt szöveget minap egy halálos családi dráma is. A fogva levő Czienemann Edé mozdonyvezető felesége nagy nyomorában nem bírva eltartani öt kis apró gyermekét, a vidéken megmérgezte magát és most a halállal vívódik. A megállító esetről távirattal értesítették a védőt, dr. Komlósi Gyulát, aki tüstént bejelentette a dolgot dr. Lázár Ernő vizsgálóbírónak. A védő egy kérvényt is adott be, amelyben elmondta, hogy az igazságszolgáltatásnak nem lehet az a célja, hogy az apa bünéért most öt kis gyermek bünhődjék. Különbösen is bizonyított esetről annak beigazolására, hogy Czienemann nem láthatja az

állomás leintő jelzését és így teljesen ártatlanul tartják őt fogva.

A vizsgálóbíró közölte ezt az előterjesztést az ügyészséggel, amely tüstént indítványt tett, hogy a fogva levő ember szabadlábra helyeztessék. A vizsgálóbíró az indítvány értelmében azonnal szabadlábra helyezte Czienemannt, aki a fogházból halállal vívódó felesége betegágyához utazott.

A „deresztörvény“ kritikája.

BUDAPEST. Ladányi Rezső hírlapíró ez év folyamán a gazda és gazdasági cseléd közti jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslatot egy „A deresztörvény“ cím alatt megjelent röpiratában erős kritika tárgyává tette s azt állította a törvényjavaslatról, hogy ez a vagyonos, földbirtokos osztálynak, az úgynevezett borkabátosoknak javára szolgál, amennyiben ezáltal könnyebben fűzhetik a földműves munkásokat és a gazdasági cselédeket rablánczra. A törvényjavaslat ezen munkásokra nagy terhet ró, a törvény oltalmát őket megfosztja s megengedi, hogy a munkások a munkásokat kiéheztessek, kiszorítsák és kényszer munkával gyötörjék. A röpir tartalma miatt a budapesti kir. ügyészség osztálygyűlésre való igaztás sajtóvédelméért pörbefogta Ladányi Rezsőt. Minap tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék esküdttörvényes Zsitvay Leó elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlott, akit Bródy Ernő dr. ügyvéd védett, beismerte a röpir szerzőségét, azt azonban tagadta, hogy a röpir tartalma osztálygyűlésre való igaztást foglalja magában. Igaztani nem állott szándékában. Ő csak kritizálta a törvényjavaslatnak a munkásokra sérelmes szakaszait s felszólalásának meg is lett a kellő eredménye, mert a javaslatnak ezen kifogásolt szakaszai megváltoztattak. A bizonyítási eljárás ezzel véget ért s a perbeszédre került a sor. Balázs Elemér dr. kir. ügyész vádbeszédében fentartotta az igaztás vádját s az inkriminált röpirből vett idézetekkel bizonyította, hogy a vádlott túllépte a kritika megengedett határát — igaztást követett el. Utána Bródy Ernő dr. terjesztette elő a védelem s felmentést kért. — Az esküdtek vétkesnek mondták ki a vádlottat s a bíróság ez alapon Ladányi Rezsőt az osztálygyűlésre való igaztás vétségébe hathavi államfogházra és még további 600 korona pénzbüntetésre ítélte.

Kartyabarlant a borbélynál.

BUDAPEST. A rendőrség a napokban arról értesült, hogy Szigáll Henrik, született Holzer Fanni, Óvodatorja 42. számú borbélyüzletében nagyarányú tiltott szerencsejáték folyik. Nyomozást indított s megállapította, hogy a borbélyüzletről egy szoba nyílik, amely valóságos kartyabarlant. Szigállné a borbélyüzletét megindította a szomszéd szobába egy kis kátyabarlant. Természetes, hogy nagy volt a forgalom és Szigállnének gondja volt arra, hogy a betévedt vendégeket alaposan megkoppassza. A játékosoktól pinkapénzt szedett, amely naponta tekintélyes összeget tett ki. Amikor a kátyabarlant elveszítették a pénzkészít, Szigállné megvásárolta az értéktárgyakat, még a zsebkendőjüket is. A rendőrség a fosztogató asszonyt ellen vizsgálólatot indított.

Humánus hadtestparancsnok.

DEBRECZEN. Katonai és polgári körökben egyaránt nagy és kinos feltűnést keltett nemrégiben, hogy a debreczeni 61-ik gyalogezredhez beosztott önkéntesek fele elbukott, mert a tisztviszaga egyik jelentéktelen tárgyról a magyar fiuk nem tudtak tökéletes német dolgozatot készíteni. Ezek nem kapták meg az őrmesteri rangot, többeket pedig a második évi utánszolgálatra utasítottak. A vizsga a temesvári dandárparancsnok előtt folyt le. A szomori eredményről tudomást szerzett bayersheimi Schwitzer Alajos tábor-szernagy, a VII. hadtest parancsnoka s elrendelte, hogy a vizsgáról szerkesztett jegyzőkönyvet terjeszszék fel hozzá. A hadtestparancsnok úgy találta, hogy a vizsgánál tényleg a túlságos szigor érvényesült s éppen ezért az eredményt megváltoztatta. Azoknak az önkénteseknek, akiknek semmiféle büntetésük nincs, megadta az őrmesteri rangot. Tizenöt önkéntes jut eszerint a hadtestparancsnok humanizmusából a tisztí kardhoz. A két évre visszatarított önkéntesek közül is szabadságot fognak elintézésre, a katonai felfogásba a humánus szellem beférésközése közmegelegedést keltett az elkeseredett katonák és hozzátartozói között.

Lövöldözés az automobilról.

GALAMBÁR. Zalamegye. A község határában egy automobil utasa rá-lőtt Papp János szökdeceni gazdára, az

után elhajtott. Ez az utas Pállya Czelestin festőművész volt, aki kihallgatásakor azt vallotta a rendőrségen, hogy önvédelemből használta fegyverét.

Ninesz szó.

GYŐR. A sőkészlet teljesen elfogyott. Az iparkamara táviratilag kért sürgős intézkedést a Kereskedelmi Részvénytársaságtól. A kereskedelmi miniszter értesítette a győri iparkamarát, hogy kérelmükre a másodosztályú fővárhivatal elsőosztályúvá tétetik Wekerle által.

Szenné égett asszony.

JÁSZBERÉNY. Borzalmas szerencsétlenség történt a napokban városunkban. Piroksa Lászlóné Pászti Borbálának is megvolt az a rossz szokása, hogy csakis a lámpa világítása mellett tudott elaludni. Csak hogy e rossz szokását még veszélyesebbé tette az, hogy a lámpát az ágyánál lévő széken hagyta égni. Ennek lett ő az áldozata. Álmában az égő lámpát leverte a földre, amely széttrört s a kidőlt petróleum magasan kezdett lángolni. A lámpa leesésekor felébredt Piroksa Lászlóné és hozzáfogott a tűz elnyomásához. Rajta levő ruhájába is belekapott a tűz. A zajra felébredt a nála lévő kis leány is, aki kifutott az udvarra s irtózatoss jajveszésekben tört ki. Segélykiáltásra a szomszédok előfutottak, akik azonban már csak az udvaron levő lángszlopot s kis idő múlva Piroksa Lászlóné megszensegedett testét láthatták.

Lakodalomból a halálba.

JÁSZBERÉNY. Varga Imre tanyáján lakodalmat iltek, ahová meghívták a szomszéd tanyai lakos Csordás Gáspárt is. A lakodalomról nem hiányoztak a „szürüjjas“ok sem, akik csak azért jelennek meg, hogy kellemetlenségeket és verekedéseket csináljanak. Itt is szerencsétlenséget okoztak, amennyiben Bazsó József Csordását kihívta és a sötétben egy fejbevágtá botjával, hogy Csordás eszméletlenül rogyott le a földre s agyarázkódást szenvedett. Életbenmaradásához kevés a remény.

Szent a béke.

KASSA. A munkásbiztosító pénztár és az orvosok közt folyó tárgyalások végre eredményre vezettek. A meg egyezés értelmében az orvosok minden kívánalma és követelménye teljesítendő. December 1-ével életbelépett gyakorlatilag a szabad orvosválasztás. A kezelési díj fejenként 6—6 koronában állapított meg. A kezelés numerus kluazussal fog történni, mely szerint egy-egy kezelőorvosra csak hatszáz ember eshet. A fegyelmi bizottság vegyes lesz az orvosok felett és a munkásbiztosító-pénztári tagok alkotják azt meg, azonban minden orvosi kérdésben egy orvos elnököl.

Székely vérek mentése.

KÉZDIVÁSÁRHELY. Háromszék vármegye Bereczk határszéli községben Csánki Gyula tanfelügyelő tevékenységé folytán gróf Apponyi Albert vállas- és közoktatásügyi miniszter internátust létesített a Romániába kivándorolt székely szülők gyermekeinek megmentésére. Az állam nagy anyagi áldozatán kívül Bereczk nagyközség is jelentékeny anyagi segítséggel járult ehhez a hazafias intézmény létesítéséhez. A közelmúltban megnyílt internátusba 40 székely fiút a bukaresi konzulátus egyik hivatalnokhoz hozott el és Csánki Gyula tanfelügyelő szép beszéd kíséretében bizta az állami iskolai tanítótestületre nevelésüket és gondozásukat.

Bizalom a kormányban.

KOMÁROM. A város törvényhatósági bizottsága Kálmán Rudolf főispán elnöke alatt közgyűlést tartott. A közgyűlésen Jánossy Lajos ev. esperes indítványára bizalmat szavaztak a kormányban és elhatározták, hogy a kormányt mindenben támogatják.

Leégett postahivatal.

LIPPA. A szomszédos Allios községben a postahivatal eddig ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. A tűz elpusztította a berendezés egy részét és a postamester magánlakását. Az ügyiratokat és a pénzt sikerült megmenteni. A tűz keletkezésének okát még nem tudják.

Öngyilkos varróleány.

NAGYKANIZSA. Erlich Irénke kath. vallású varróleány szerelmes volt egy zsidó fiatal emberbe, kitől azonban szülei tiltották s nem akartak házasságukba beleegyezni. Emiatt elkeseredésben a felsőrajki állomásra ment és itt a vonat alá feküdt. A vonat állóscsét teljesen szétrombolta s rövid szenvedés után meghalt.

Önállósítása érdekében.

NYIREGYHÁZA. A városnak önálló törvényhatósági joggal leendő felruházása ügyében a vármegye közönsége által hozott határozat ellen készített

felbevezés egy példányát Nyiregyháza város képviselőtestülete nevében egy küldöttség nyújtotta át Andrassy Gyula gróf belügyminiszternek. A küldöttség tagjai voltak: Mátyás Béla polgármester, Balla Jenő, Somogyi Gyula, Kovács Elek, Leffler Sámuel, Geduly Henrik, Prok Gyula dr., Bartók Jenő dr., Vadász Leó dr. és Paulusz Márton. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter-nél Meskó László dr. államtitkár mutatta be a küldöttség tagjait és ő adta elő Nyiregyháza városának kérelmét. Andrassy gróf válaszában kijelentette, hogy a küldöttség kérvényét lelkiismeretes tanulmány tárgyává fogja tenni és a vármegyének ellenzését üggyöntöknek nem fogja tekinteni, mert hiszen a döntés az ő és a törvényhozás ügykörébe esik. Igéri végül, hogy a város érdekeit jóindulattal fogja viselni. A küldöttség, amely Andrassy választ lelkesen megeléjente, ezután tisztelt Hadik János gróf államtitkárnál és Némethy József miniszteri tanácsosnál, a városi osztály főnökénél, akinek a legszívélyesebb fogadtatásra látkáltak és a kik erős támogatásukat ígérték a város érdekében.

Kutba dobta a mostoha anyját.

PÉCS. A járásban levő Aracs községben felbátorító gyilkossági kísérlet történt. Dudinszky Béla földműves rossz viszonyban élt a mostohaanyjával és megtörtént már, hogy a legény megverte az öreg asszonyt azért, mert az megdorgálta viselt dolgaiért. A héten is összeveszték valamiért és a legény annyira feldühödött mostohaanyja szavain, hogy fölnyalabolta az öreg asszonyt és a kutba dobta. A szomszédok, akik a jajveszékelt hallották, még idejekorán kimentették a kutbóli az asszonyt, aki az esés következtében súlyos sérüléseket szenvedett. Dudinszkyt a csendőrség letartóztatta.

Ritka jótékonyág.

POLOSZKÓ. Gömörmege. A községben nemrég meghalt a közügyektől teljesen visszavonult Latinák Rudolf volt 48-as honvédtiszt, ki a szabadságharcban tevékeny részt vett. A vármegye őszinte részvétét a mult héten tartott közgyűlésen jegyzőkönyvbe iktatta s hálaül méltatta az elhunyt nagy érdemeit és nemeslelkűségét, amennyiben Latinák Rudolf 300.000 koronát hagyott jótékony cseleokra. A gömörmegei magyar közművelődési egyesület száz ezer koronát s a tiszai ág. ev. egyháznak szintén 100.000 koronát hagyott, utóbbinak azon kikötéssel, hogy 50.000 korona az eperjesi jogakadémia, 25.000 korona az ottani theologia javára adassék s 25.000 korona fölött az egyház szabadon rendelkezék. 20.000 koronát a budapesti József Főherceg-Szanasztorium, 20.000 koronát a budapesti szüneti gyermektelep, 10.000 koronát a nagyrocezi fiuinternátus, 10.000 koronát a jolsvai siketnéma intézet, 5000 koronát a rozsnóyi ág. ev. egyház, 5000 koronát annak árvaháza javára hagyományozott. A nagyrocezi sporttelepnek 5000, a ratkói ág. ev. egyháznak 10.000 koronát, a kopárhegyi ág. ev. egyháznak 2000 koronát hagyott. A filléri, dombormezői, balogéri, gerliczei, polonkai, borosznoki ág. ev. egyházak

nak egyenkint 1000—1000 koronát hagyományozott. A ritka nagylelkű gondoskodással az elhunyt örökbecsűvé tette emlékeztét s az utódok is hálás kegyelettel fognak megemlékezni a puritán jellemű, nemeslelkű férfiúról.

Ha az anya szép asszony.

POZSONY. Az itteni esküdttörvényes minap vonta felelősségre Weisz (Sal-

DEUTSCH TESTVÉREK

BANKHÁZA
319 East Houston St., New York.
Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Flumen át a Cunard vonalon.
Pénzüldemények továbbítására az óhazába a legmegbízhatóbb czégek KÖZLEGYZŐI HIVATAL.
Magyar közsönkönyvtár, tűzbiztosítás, csomagok kizozatala és hazaszállítása.
Levélczim: DEUTSCH BROS., 319 East Houston St., New York.

HA ELADNI

akarja Magyarországon fekvő vagyonát,

HA VÁSÁROLNI

akar földet Magyarországon, forduljon ezen czimre:

John Majors

402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

TRENTON LEGJOBB FOGORVOSA

Dr. J. S. MILLER

184 SOUTH BROAD STREET,
Olcso, jó, pontos és fájdalom nélkül
— dolgozik. —

THE STAR BOOK BINDING CO.

Alsóvárosi üzlet: 153 East 4 street
Felsővárosi üzlet: 220 East 109 street
NEW YORK.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát.
— JUTÁNYOS ÁRAK. —

KLEIN ISIDOR

MAGYAR BANKHÁZA

101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt.
Legjobb hajókra ad el jegyeket. Pereket, szerződéseket, konzuli hitelteléseket, katonai-ügyeket biztosan elintéz.

KAIL G. ÁRPÁD

BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE

— Alapított 1890-ben. —
Közjegyzői iroda úgy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzüldés az ó-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

EGYEDÜLI SZÉN ÉS FAKERESKEDŐ

TRENTONBAN.

P. A. SPRACKLEN

356—358 SOUTH BROAD STREET.
Olcso és pontos kiszolgálás.

KARÁCSONYI AJÁNDEK AMERIKÁBÓL

Ha Magyarországon hagyott szeretteit karácsonyi ajándékkal akarja meglepni, rendeljen nálunk egy ilyen képben bemutatott, arannyal vastagon futtatott, 15 ékköves órát, melyet mi Magyarországon bármely részére elküldünk. Ára SZÁLLÍTÁSSAL EGYÜTT 5 DOLLAR, mely összeg a megrendeléskor beküldendő. Amerikai lakosok számára \$4.85. Rendeléseket csak EGY DOLLART küldjön, a többit az átvételnél.

LEVELÉT IGY CZIMEZZE:

The American Novelty Co.,

95 Liberty St., New York City.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

PÉNZTALVÁNYOK, HITELEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK

15 WILLIAM STREET — — NEW YORK.

gő) Károly hírlapírót, ki a „Nagyszombati Hírlap”-ban közölte egy fővárosi lapban megjelent azt a cikket, hogy Alvinczy Sándor nagyváradai reáliskolai tanár azzal vádolja a nagyszombati érseki főgimnázium tanárait, hogy a mely tanulóknak fiatalabb és szebb anyja volt, azok közül néhányat magukhoz hívtattak és választást engedtek nekik a maguk, vagy a fiuk bukása között. Az esküdszéki tárgyalást Sporzon bíró vezette. Alvinczy Sándor ellen, aki az eredeti cikket egy fővárosi lapnak megírta, a budapesti esküdtbírósnál emelték vádat. Az esküdszék Salgó (Weisz) Károly bírnöknek mondta ki s rágalmazásért 200 korona fő- és 100 korona mellékbüntetésre ítélte.

Elfogott rablóvezér.

RIMASZOMBAT. A régi idők betyárvilágára emlékeztető események tartották igazalomban már régóta Gömör, Nógrád, Heves, Borsod- és Abauj-torna vármegyéket, míg végre sikerült most a banda fejét elcsipni. Az említett vármegyékben hol itt, hol ott a legnagyobb vakmerőséggel hajtottak el serteceket, s a tetteseket a legereyesebb nyomozás dacára sem tudták kézrekeríteni a csendőrök. Barta József mezőtelkesi, gömörmegyei születésű, alig 30 éves kiszolgált honvéd, mintegy 20 társával — kik többnyire pásztoremberek voltak — három év óta tartja rettegésben a felvidéki vármegyéket, s e nyáron, júniusban, Czene János putnoki lakost és két fiát éjjel megtámadta, baltával leverte, s kirabolta, azóta pedig több helyen elhajította társaival a serteceket, legutóbb a rimaszombati földmives-iskola cselédségének sertésnyáját hajította el. Mult évben a csendőrök Salgótarján közelében elfogták a veszedelmes embert, de még akkor éjjel megszökött az őrsről s azóta sikerült mindig bujkálnia s mekkülnie a csendőrök elől. Előbb Nógrád, majd Heves, Borsod- és Abauj-megyében működött büntetésével együtt, közbe-közbe Gömörmegyét tartotta állandó rettegésben. A veszedelmes bandát 50 csendőr nyomozta. Minap Daróczy Endre edelényi járási csendőrmesternek besúgták, hogy Barta Sajókatincezon, szeretőjénél tartózkodik. Az őrmester nyomban telefon útján rendelte ki Sajóközéről Kovács János és Koós János csendőröket, kik meglepték a betyárt szeretőjénél, nyomban megkötözték és a csendőrségre szállították. Letartóztatták vele együtt főzinkostársát: Nyerges Kocsis József abaujmegyei. Aszaló községből való kondát is. A letartóztatás óta a mindent tagadó Bartát nyolc csendőr szállította faluról-falura, hol a szembesítések megtörténtek s eddig 14 lopást és egy rablást bizonyítottak a vakmerő emberre, ki alacsony termetű, igénytelen külsejű, de elszánt és bátor ember. Most elszállították Rimaszombathá a fogházba, hol erős őrizet alá vették a rettegett rablóvezért.

Pánszláv izgatás.

RÓZSAHEGY. Janecsek János rózsahegyí gyufagyáros minden ünnep- és vasárnapon ellátogat a szomszéd községekbe és a legnagyobb vakmerőséggel izgat a magyar állam ellen. A mult vasárnapon ismét megjelent Oláhdubován és a hiszékeny népet papja és a tanítója ellen izgatta. Szerinte a pap és a tanító elveszi a nyelvét, vallását, jó-létét és kulturáját; felhívja a népet, hogy tanítóját kergesse el, papját pedig dobassa le a szőszékről. Amellett a hírhedt pánszláv agitátor „Tulipán-gyújtó” és „Pártoljunk a hazai ipart” felirással ellátott gyufát hoz forgalomba, melynek bizonyos százalékát egy tót múzeum felszerelésére engedi át. Ebben az ügyben különben a kereskedelmi kamara vizsgálatot indított.

A csernovai eset.

RÓZSAHEGY. A csernovai eset alkalmából tízennyolc ember van letartóztatva mint felbujtó a rózsahegyí fogházban; névszerint: Katola Dittó György, Javokra János, Boockó Béla, Lajcsik Vendel, Hlancso Boockó József, Fula Máté, Klacsán András, Kalján Benecsó Máté, Lackó János, Kaljár István, Brna József, Hlancso Mandik József, Frolo György, Klacsán József, Holota Ferencz, Hancsik Istvánné, Demkó Andrásné, Fula Györgyné, született Hlinka Anna, utóbbi Hlinka plébános nővere. Minap foglalkozott a vádtanács a letartóztatottak ügyével és helybenhagyta a letartóztatást, mert behízonnyult, hogy a felszentelés megakadályozására egy héttel előtte egész társaság alakult, mely előbb elhordta a templomi felszerelést, hogy a felszentelés ne történhessen meg. Bizonyítva van az is, hogy a felszentelés napján a falu előtt összegyűltek, hogy az érkező

ket erőszakkal visszatérítsék. A letartóztatottak tagadják, hogy részt vettek a lázadásban. Az állítják, hogy véletlenül kerültek a tömegbe. A vádlottak eme vallomását a vizsgálat során kihallgatott tanúk megczafolják. A vizsgálat abban a stádiumban van, hogy a főtárgyalást valószínűleg e hó folyamán megtarthatják.

Gyermekgyilkos dajka.

SÁTORALJAUJHELY. Tiszaluzcon egy Kurnay Margit nevű uriaszony sétálni ment. Gyermekét a dajkára bízta, aki azon való haragjában, hogy sétéja ezuttal elmarad, arra a szörnyű elhatározásra jutott, hogy ur-nőjén boszút áll és megöli a gyermeket. Hogy tervét végrehajtsa, a gyermekkel kiment a Tiszaparra és belebotla a vízbe. Később tudatára ébredt rettenetes tettének s ennek hatása alatt ő is a folyóba ugrott. A holdgótalan anya gyermeke elvesztésének hallatára sulyos beteg lett. Másnap mind a két holttestet kifogták a vízből.

Száztizennyéves ember halála.

SÉNYŐ. Szabolcsmegeye. Itt a minap egy Weisz Hillel nevű 114 éves ember halt meg. Halálát számtalan unoka és dédunoka gyászolja. Weisz, mikor még javaerőben volt, ispankodott Zoltán István fősolgabírónál, előbb apjánál és még előbb nagypapjánál volt szolgálatban. Érdekes, hogy születése óta mindig egy és ugyanazon házban lakott. Tíz évvel ezelőtt még délezezen ülte meg a lovát és azon járta be a hárt. Hat év óta azonban se nem látott, se nem hallott. Az utóbbi időben csakis cukorral élt.

A furfangos téglamester.

SOPRON. Sebestyén József alsó-sági születésű téglamester, ki Friedrich és Trinkl téglagyárában volt alkalmazva, megjelent Borbolyán Schreiner Antal téglagyárossal s felvételét kérte, mert — ugymond — olvasta, hogy Schreiner ügyes téglamestert keres. Schreiner hajlandó volt őt felfogadni, ha Friedrichől elbocsátó bizonyítványt hoz. Sebestyén másnap már meg is jelent a kitűnő bizonyítványával, melyben többek közt arról is szó volt, hogy a Friedrich és Trinkl cégnek még 283 korona követelése van a téglamesteren, melyet az előlegül felvett. Schreiner azonnal megküldötte a cégnek a 283 koronát, Sebestyént pedig felfogadta s két szekeret is küldött be Sopronba, hogy a téglamester családját és holmiját Borbolyára hozassa.

Sebestyén azonban a kocsisokat viszküldte azzal az ürüggyel, hogy hi-deg van s családja meghúlna az uton. Vasuton fognak majd utazni s megírja, mikor érkeznek. Schreiner várta-várta a téglamestert, de az bizony nem jött. Kérdezősködésre azt az értesítést nyerte, hogy Sebestyén ismeretlen helyre távozott. Feljelentésre elrendelték Sebestyén körözését, amely eredménytelen is járt. A csendőrök megtalálták és bekísérték az ügyészhez. A főtárgyaláson Sebestyén azzal védekezett, hogy felesége nem akart Borbolyára menni, s azért nézett más hely után. A törvényszék család vétségében büntö-snek mondotta ki s háromhavi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte, kötelezte továbbá a kár megfizetésére. Az ítélet jogerős.

Péncz hamisítanak.

SZABADKA. A rendőrség letartóztatott egy pénczhamisító bandát, amelynek tagjai hamis huszkoronásokot gyártottak s a Bácskában, Szlavoniában értékesítették. A banda székelye Nemesmilitics volt. A csendőrség itt a pénczhamisítók közül letartóztatta Horvát Jánost, Horvát Pétert és feleségét, Tölgyesi Mihályt, Hegyi Jánosné, milliticsi lakosokat, kik nagymennyiségű hamis péncz hoztak forgalomba. A hamis péncz értékesítésével megbízott Tölgyesiné töredelmes vallomást tett.

Mérenylő oláh agitátor.

SZEGED. Szemző Miksa szegedi kereskedő a napokban üzleti ügyei miatt a biharmegyei Tenke községben tartózkodott s ott Payer Károly vendéglőjében szállt meg. Ujságjaiban lapozgatott, amikor bejött a vendéglőbe Popp Jusztin, hírhedt nemzetiségi agitátor, aki a belényesi választás idejében sokat hallatott magáról. Vele volt Vetter községi jegyző, továbbá több oláh adótitviselő. Amikor Popp magyar lapokat pillantott meg Szemző kezében, rákiáltott:

— Magyar kutya! Mutatkozz be rögtön, ki vagy!
Az örült oláh ezután Szemzőnek esett és fojtogatni kezdte. A dulakodásnak a vendéglő közbelépése vetett véget, de az egész elülről kezdődött, mikor Szemző visszament a vendéglőbe kabátjáért. Popp erre felkapott egy székét és „Meghalsz, Kossuth-kutya!” kiáltással fej-

be akarta vele verni. Szemző rémülten hátrált, miközben egyre közelebb ért az égő kályhához. Popp, akinek, úgy lát-szik, teljesen eszéét vette a római öntu-dat, rákiáltott:
— Megsütlek elevenen, zsidó!
A halálra rémült Szemző erre vég-szükségeiben előkapta revolverét és kétszer rálőtt az agitátorra. Az első golyó — sajnos — nem talált, a másik keresz-tülfrta Popp Jusztin tenyerét. Erre még az oláhok rohantak a csendőrségre s ott előadták; hogy Szemző lövöldözött rájuk. A csendőrök felültek nekik, de amikor meggyőződtek a valóságról, azonnal szabadon engedték Szemzőt. Popp ellen a bünvádi eljárás megindult.

RÉMES KATASZTRÓFA.

Nagyváradon beomlott egy palota.

Nagyváradot borzalmas szerencsétlenség döntötte gyászba november 13-án, kedden reggel. Egy épülőfélben levő palota omlott össze, a romok eltem-tették az összes benn dolgozó munká-sokat, akik szörnyű halált haltak. Tizenegy halottat és három sulyosan se-besültet huztak elő a romok alól pár rövid óra alatt, de egészen biztosra veszik, hogy még legalább tíz halott fekszik a romok alatt.

Hogy ki okozta ezt a rettenetes szerencsétlenséget, erre a kérdésre nem lehet ez idő szerint válaszolni anélkül, hogy könnyelműen meg ne vádolnánk esetleg ártatlan embereket. Mindössze arra szoritkozunk, hogy ottani tudósítások jelentése alapján hű ké-pét adjuk vissza a történeteknek. Ha-nem már e helyütt felhívjuk a figyel-met arra, hogy itt is alighanem büntös könnyelműségről van szó, mint amilyet éppen harmadnapja konstatáltak a nagyváradai hadapróviskólában, mely-nek összes menyezetei beomlással fenyegetnek. Kiderült ugyanis, hogy egy hatalmas oszlopot, melyen jóformán az egész épület nyugodott, portland-cement helyett közönséges mész-habarcossal építettek és ennek következménye ez a rémes szerencsétlenség.

A katasztrófa részleteit a következőleg adják elő:
A nagyváradai Kossuth-utczában már a befejezéshez állott közel Brider Árm-in fűszernagykereskedőnek két eme-letesre tervezett palotája, mely a város egyik legszebb helyén van, alig pár lépé-snyire a szintén épülő Vigadótól.

Kedden reggel fél kilenc óra lehe-tett, a munkások szétoszolva dolgoztak a 290.000 koronába kerülő építkezés kü-lönböző részeiben. Mokri Gábor kö-mives figyelmeztette társait, hogy haj-ladoznak a falak, de nem hederítettek rá. Ekkor egyszer fülksikettő robaj hallatszott: az épület egész belső része összeomlott. A második emeleti meny-nyezet az első emeletre zuhanva, azt magával rántotta s mindenestül beom-lott a pinczébe. A munkások természetesen a romok alá kerültek. Hallat-szott-e jajveszékélés, vagy nem, szinte meg sem állapítható. Villamos kocsi rohant arrafelé az utcán, de azt meg-állították hírtelen, a közelben álló rend-őrök odafojtották, de amint látták, hogy ingadoznak a homlokzatfalak, odább húzódtak. Pár perc múlva csak a két oldalfal meredt az ég felé. A beomlott ház ijesztő képet nyújtott, olyant, mintha földrengés döntötte volna rom-ba.

A szerencsétlenség híre azonnal el-terjedt az egész városban és csakhamar ezrekre menő sokaság gyülekezett össze a beomlott ház körül, hogy segítsen és részleteket tudjon meg. A mentésnél, amely nagy erővel indult meg, ott volt Glac Antal főispán, Rukavina altábor-nagy, Gerő főkapitány, Virág főjegyző, Debreczenyi vizsgálóbíró, Köszegi fő-mérnök, a városi és önkéntes tüzoltók, a katonai egészségügyi csapatok. Ki-vonult a katonai kóserenlét is és elzárta az utcát, úgy hogy a villamos közle-kedés megrekedt. A közeli Vigadóból nyomban odarohantak a munkások tár-saik mentésére. Amde az roppant ne-hezen ment, mert az oldalfalak is beom-lással fenyegettek és így bajos volt a romok közé való behatolás. A tégla-törmelék is egyre hullott. Növelte a bajt az, hogy a vízvezeteki cső elszakadt és a víz elárasztotta a pinczét.

Pedig a pinczében dolgozott a mun-kások nagyobb része. Rukavina altá-bornagynak első dolga volt, hogy kato-nasággal körülvette a katasztrófa színhelyét s így a rendőrség és tüzoltó-ság tisztán a mentés körül foglalatos-kodhatott. Azaz nem is a mentésen, hanem csak a romok és a — halottak eltakarításán.

Mert halottak bőségesen voltak. Egy-másután kerültek napvilágra a romok

alól. Tizenegy óraker tizenegy halott volt kiterítve a romokban heverő épü-let előtt, Nagyvárad aprajának-nagyjá-nak szemelattára. A halottak a követ-kezők:

- Nők:**
Czicz Lujza,
özü. Moko Gáborné,
id. Nyegru Éva és leánya, a 18 éves Nyegru Éva, akinek éppen vasárnap lett volna az esküvője,
Radulyi Jánosné napszámosnők és egy ismeretlen középkorú nő.
Férfiak:
Balogh Sándor,
Kiss Lajos,
Jónás János kömivesek, továbbá Kovács János és Glicza Pál napszámosok.
Egész biztosra veszik, hogy még leg-alább tíz hulla van a romok alatt.

Az előkerült halottak közül Balogh és Kiss a kórházban haltak meg, a többi holtan huzták ki a romok közül. De a katasztrófa rettenetes voltára lehet kö-vetkeztetni abból, hogy a halottakat a pinczében összeüllekezve találták; Jónás János fejét törzsétől hét méternyi-re találták, de úgy, hogy össze-vissza volt törve s nyelve kiszakadva. Egy vastartó fejezte le ily rémes módon a szerencsétlen embert.

A katonák hordágyakon és fekete ko-csikon viszik végig a városban az áldoza-tokat. Sötét kétségbeesés és gyász tölti be az egész várost. Leírhatatlan jelenet-k játszódtak le a romok közelében. Az elveszettek családtagjai szivété-pően sikoltoztak és jajveszékéltek ott, de nem engedték őket a romhalmaz kö-zelbe. Este hét óraker be kellett szűn-ten a kutatást a halottak után. De irtózatos látvány a romokból kimeredő két kar. A hozzátartozó ember kiá-sa már holnapra maradt.

Sebesült a halottak számához viszo-

nyitva kevés van. Gokaeska István és Faur Flóra életveszélyes sérüléseikkel a kórházban fekszenek, Jakab Mihály kömivesnek keze-lába tört össze, míg Varga Lajos a maga lábán ment a kór-házba.

Jakab Mihály családos ember el-mondta, hogy ő a pinczében vakolt, mi-kor a fiatal Nyegru Éva így szólott hoz-zá:

— Nezze csak, Mihály bácsi, hogy re-pedezik, hajladozik ez az oszlop!
Arra a főpillérre mutatott, mely a ka-tasztrófa okozója.

Ő megmenekült mégis, de a szeren-csétlen menyasszony ott lette halálát. A nagyváradiak rettenetesen fel van-nak háborodva az építés vezetői ellen. A munkások mindjárt a pallérra vetet-tek magukat. Kosztin János a neve és kétségtelenül agyonverik, ha a rendő-rség ki nem menti a feldühödött tömeg kezéből.

A népharag erre a tervező ellen fo-dult. Szász Róbert volt államépítészeti mérnök az illető, aki a katasztrófa ide-jén Szolnokon volt. Családos ember. Nemrég nősült másodsor. Első nő-jétől elvált. Igen tisztességes polgári család gyermeke volt. Egészen fiatal ember még. A nagyváradai rendőrség táviratozott neki, hogy siessen Várad-ra. Szász a felhívásnak eleget tett. A pályaudvaron Birauc rendőrkapitány Vas rendőrelőnőrrel várta. Azonnal bekísérték a főkapitányságra.

Szász Róbert kihallgatása nem deri-tette fel a katasztrófa voltaképpeni okát. Eleméry rendőrkapitány Virág Béla ügyész utasítására lefoglalta az építési irodában a terveket s ebből már is konstatálta Köszegi József városi fő-mérnök, hogy a tervekben nincsen hi-ba. Annak tulajdonítja a katasztrófát, hogy a főpillér pinczei részei talajszöp-pedés következtében megdőlt.

KÖZVETLEN CSOMAGSZÁLLÍTÁS AZ Ó-HAZÁBA.

HONFITÁRSAIM ÉS AZ Ó-HAZÁBAN MARÁDT HOZZÁ-TARTOZÓIK ÉRDEKÉBEN KÖZVETLEN EXPRESSZ CSO-MAGSZÁLLÍTÁSI OSZTÁLYT SZERVEZTEM, AMELY A LEG-KISEBB SÚLYU CSOMAGOT IS A LEGGYORSABBAN, A LEGOLCSÓBB DIJTÉTELEK MELLETT SZÁLLITJA AMERIKA BARMELY VÁROSÁBÓL AZ Ó-HAZA BARMELY HELYSÉGÉBE.

A KÖZELGŐ KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI ÜNNEPEK ALKAL-MÁBÓL AJÁNLOM EZEN OSZTÁLYOMAT HONFITÁRSAIM SZIVES FIGYELMÉBE!

DIJTÉTELEK VÉGETT SZIVESKEDJENEK KÖZVET-LEN HOZZÁM FORDULNI.

ÁLLANDÓ ÜGYFELEIM PÉNZKÜLDEMÉNYEIT BARM-LYEN MAGASSÁGBAN

KÉT NAP ALATT KÉZBESÍTEM
AZ Ó-HAZÁBAN CSEKÉLY 68 CENT LEFIZETÉSE ELLE-NÉBEN.

IRJANAK PROSPEKTUSÉRT ÉS MEGRENDELŐ LE-VÉLÉRT. **DIJMENTESEN KÜLDÖM!**

LÁNG JÓZSEF
a „NEMZETKÖZI UTÁZÁSI IRODA ÉS PÉNZVÁLTÓ TÁRSASÁG” Igazgatója.
1496 SECOND AVENUE, Cor., 78th STREET, NEW YORK, N. Y.

OLVASÓINKHOZ. **BENCZE JÁNOS** ur
Dr. Pólya László ur belépött huznak PASSAICON, N. J. képviseli a Bevándorlót.
muaktársul sorába. Mint ilyen, előfizetés és
hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánl-
juk ó honfitársaink figyelmébe és pártfog-
honfitársaink pártfogásába.

MAGYAR FONOGRAF ÜZLET
236 BOWERY, NEW YORK City.
Nagy és durv raktára a legjobb és legújabb énekli gépeknek.

A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVÁLTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL.

— Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felfelé. —
Magyar dalok darabja 35 cent.
— MEGBIZHATÓ MAGYAR ÜZLET. —
Magyar levelekre magyarul válaszolunk.

ENT RPRISE LIGHT CO.
236 BOWERY, — NEW YORK CITY.

THE ORIENTAL BANK
182—184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand st. sarkán. NEW YORK

TŐKE és FELESLEG \$1,850.000

R. W. Jones, Jr. elnök, Nelson G. Ayres, első alelnök, Ludvig Nissen, Erskine Hewitt, Carlos J. Day alelnökök, R. B. Estabrook, helyettes pénztáros, Geo. W. Adams, pénztáros, Leopold Friedrich, a külföldi osztály vezetője.

SZIVÉLYESEN MEGHÍVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK UTÁZÓK SZÁMÁRA HITELEVELEKET FOLYOSITUNK IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETIHITELT BIZTOSITUNK — VESZÜNK ÉS ELADUNK —
MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT

Egri Csillagok.

REGÉNY OT RÉSZBEN.

Írta: Gárdonyi Géza.

(Harmincegyedik folytatás.)

— Azt mondja az a fiatal nyulánk: bizonyosan magyar volt ez, mert a török eltemette a maga halottait. Akkor a másik a kezébe vette a koponyát és így szólt: Akárki voltál életedben, a hazáért haltál meg: szent vagy énnekem! És megcsókolta a koponyát. Így ásták el ismét a földre.

— Jaramaz gyaur kutyák! — szolt a bég dühösen a kardjára csapva. — De hát miért nem jelentetted ezt azonnal, te vízi ökör!

— Mert aludtál, uram.

— Lánczot a gaz kémekre és hozzátok ide őket!

A szilidár örömtől ragyogó arccal rohant el. A bég komoran nézte a dömbörlő, hogyan futkosnak a szilidárok mindenfelé a sátorok között.

Két óra is beletelt, míg a szilidár visszakerült. A homlokáról csurgott a verejték. Olyan volt, mint az ázótt eb. A vállát vonogatva jelentette:

— Uram, az olaszok...

— Nincsenek? — hördült fel a bég.

— Az éjjel megszöktek!

Negyedik rész.

EGER VESZEDELME.

Ha van az égben könyv, amelybe a magyarok történetét írják, a következő nyolc évet így jegyezték fel bele:

1545: A töröké már Buda, Esztergom, Fejérvár, Szeged, Nográd, Hatvan, Veszprém, Pécs, — csaknem az egész ország.

1546: A török 15 szandsákra osztotta Magyarországot. A magyaroké már csak a Felföld és a Dunántulnak egy kis része.

1547: A magyarokat nemcsak a török nyuzza, hanem az osztrák is.

1548: Luther és Kálvin tanai az egész országban terjednek.

1549: A török nemcsak pénzt szed adóba, hanem gyermeket is.

1550: Erdély ellen oláh és török sereg indult. Fráter György néhány nap alatt ötven ezer embert állít talpra. Az oláht megverték. A török visszavonult.

1551: Izabella királyné távozott Erdélyből. Fráter Györgyöt orgyilkosok megölték.

I

És következett az 1552-ik esztendő.

Már kékkelt a szilva és nyílt a napraforgó, mikor egy napos, de szeles délután ott állt Éva asszony egy kis soproni háznak a tornáczán. Valami külföldre utazó ifjunak válogatott az ura ruháiból.

Mióta nem láttuk őt, mind arczában, mind testében meggyömbölyödött, megasszonyosodott. Arcának gyenge fehér bírsónya ma is leányos, de nyílt két szemében ma már nem mosolyog a régi pajkosság, hanem inkább szelid, nyugodt okosság tükrözik.

Ha komolyan néz valakire, senki el nem hiszi, hogy ez a szelidarcú bájos teremtes összekalandozta ezeltől nyolc évvel Törökországot; ugy lő és viv, mint akármelyik férfi, s ugy lovagol, hogy nincs az az arab szpáhí, amelyik el ne bálmuljon, ha meglátja.

— Hát van itt két ruha, — mondja a diáknak. És egy viseltes, meggyészta kamuka ruhát, meg egy egyszerű kenderszövetet tett az asztalra. — Ez a kamuka még bő lesz magának, de lehet, hogy egypár hónap múlva már belenő.

A diák arca elvörösödött az örömtől.

— Itt ott egy kicsit majd igazítók rajta, — szolt az asszony a ruhát forgatva. — Node estig ugy is pihen.

Aztán a kenderszövetű ruhát vette fel.

— Ez éppen jó lesz. Az uram akkor viselte ezt, mikor Budán járt; mikor a török elvette Budát, s mi a királynéval Lippára költöztünk.

— Jó lesz, — mondja örömmel a diák. Ebben megyek tovább, mert ez a port se fogja.

A asszony belenyúlt minden zsebébe. Üres volt valamennyi. De mégis a mellény esüskében érzett valami keményest.

A zseb lyukas volt. Éva beledugta az ujját, s egy sokszorosan összehajtogatott vékony pergamentpapirost talált a belés között.

Kiterjeszti, hát egy ötszögű forma rajz; mindenféle vonalak és pontok. — Mi lehet ez, Miklós diák? Valami teknősbéka ugy-e?

Tenyerére veszi a diák. Csakhamar megfordítja s nézi hosszasan.

— Nem teknősbéka, — mondja, — bár olyanforma.

E pillanatban egy kis hat éves feketeszemű gyerek rohog ki a szobából. Az oldalán remek kis aranyozott markolatú kard, kopott, pirosbársony hüvelyű.

— Anyám, — mondja, — azt ígérted, hogy trombitát kapok.

— Jaj, Jancsikám, ne háborgass mostan, — feleli az anya. — Eredj le, kedves, a kertbe Luczához.

A gyerek lövő tette a kardot, s vidáman lelovagolt az udvarra, onnan meg a kertbe.

— Hát biz' ez, — mondja a diák a papirost figyelmesen szemlélve, — egy várnak a rajza, még pedig Eger váráé.

— Eger váráé?

— Az bizony. Tessék nézni: ez a béka kettős vonallal van körülvizva. Ez a kettős vonal fal. A béka feje, meg a négy lába, öt kiszögellő bástya. A vékonyvonalas foltok benne az épületek.

— Hát ez a sarló-forma, itt a béka mellett?

— Ez az ugynevezett külső vár. Épület nincs benne, mint más külső várban, csak két bástya, s azon két torony.

— És ez a fekete kapocs, amelyik a sarlót a békához köti?

— Ez a Sötétkapu.

— Miért sötét?

— Mert a föld alatt van.

— És ez itt a kapu mellett?

— Istálló.

— Ilyen nagy istálló?

— Nagy kell oda, tekintetes asszony.

Aztán bizonyosan itt van a kocsiszín is, meg a lovaszok lakása, a kulcsár is itt lakik.

— Hát ez a pontozott, itt a kapu mellett?

— Ez templom volt. Az a templom, amelyet Szent István király építtetett.

Ennek a felét bizony lerombolták nem is olyan régen: éppen tíz esztendeje.

— De kár volt.

— Bizony kár volt, de a templom derekán húzták át az új nagy árkot, és építették ezt a külső várat. Kellett, mert ez volt a vár leggyengébb oldala.

— De hát honnan tudja ezt maga, Miklós?

— Hogyne tudnám. Két esztendeig jártam ott iskolába. Mindenki erről beszélt ottan. Akkor építették a Sötét kaput is.

— De hát itt is van egy kapu, a nyugoti oldalon, a patak mellett.

— Van itt a délin is. Három kapuja van.

— Hát ezek a mindenféle piros húzások?

A diák egy perczig hallgatva betűzte a jegyeket.

— Ezek földalatti utak.

— Ilyen sok földalatti út van?

— Van, de nem mind használható.

— És ezek a négyszögletű szobafélék?

— Földalatti termek. Ez itten viztartó. Emez meg temető.

— Temető? Föld alatt?

— Annak kell lennie, mert lám' ide, erre a földalatti útra az van írva: *Haltottak útja*.

Az asszony megborzongott.

— Furesa, — mondotta, — hogy a halottakat ide temetik.

— Csak kolera idején, — felelte a diák. — Most már jut eszembe, hogy hallottam erről.

— Jaj, hogy előbb nem jött, Miklós, legalább két héttel?

— Miért?

— Ha előbb jön, előbb adom a ruhát; ha előbb adom a ruhát, előbb megtalálom benne a rajzot. Szegény uram, éppen oda ment Egerbe.

— Azt mondják, hogy a török odafordul?

— Hiszen éppen azért ment az uram Egerbe. Csak szegény apám el ne ment volna vele. Gondolja csak: hetvenesztendős ember. Keze-lába fából. És elment az urammal!

— Harcolni?

— Hát egyrészt azért. Másrészt meg volt egy jóbarátja: Bálint pap. Ez előtt egy esztendővel összekaptak valamin; még akkor szegény anyám is élt; aztán a pap Egerbe költözött Dobóhoz. Hát azzal akart megbékülni.

Az asszony ezt mondvá, felnyitott egy zöldre festett virágos ládát, és kivett egy könyvet. Az imádságos könyve volt. Beletette a vár rajzát, s eközben kipillantott a kertbe, fiára, aki ott futkosott a virágöntöző cseléd mellett.

— Majd csak jön valaki Egerből, — mondotta az asszony, — Pető Gáspárnak a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

nek a bátyja itt lakik. A király embe-

ott van. Hátha követ jön hozzá Egerből, odaadom neki ezt a rajzot.

Azzal tüt és czernát fogott s a kamukaruhát az ölébe vette.

Amint ott beszélgetnek tovább, a kapun egy sötétkék-mentés ember lép be, s hogy a kaput vissza behajítja, köszön valakinek.

— Ne fáradjon tovább, — mondja, — bent már eligazodom.

Éva feláll. A hang ismeretlen neki. Az alak is.

A tornáczra három lépcsőn kell fellépni. Az idegen ott fölemeli a fejét. Félzemű, barna, testes ember. A bajusza huzáros. A kezében olyanféle bot van, mint aminővel a falusi bírók szoktak járni.

— Jónapot kívánok! — köszön fel az asszonynak. — Azt mondták, hogy itt lakik tekintetes nemes Bornemissza Gergely hadnagy uram.

— Itt lakik, — feleli az asszony, — de nincs itthon.

— Hát csakugyan elment már?

— El, Egerbe.

— Ejnye, ejnye, — szolt a fejét csóváltatva az ember, — de nagyon sajnálom! Meg tetszik engedni, hogy felmenjek?

— Tessék.

Az ember fellép a lépcsőn. Leveszi a kalapját, és mély tisztelettel meghajol.

— Balogh Tamás a nevem, — mondja. — Révfalusi nemes ember vagyok.

A meghajlásáról lehetett látni, hogy nem paraszt. Az asszony mosolyogva húzott ki egy széklet az asztal alól, s közben benutatta a diákot:

— Réz Miklós diák. Külsőországi iskolába utazik. A bátyja a király hadában szolgál, és ismeri az uramat, hát erre jött egy vásári kocsin, és betért megpihenni.

— Isten éltessen, öcsém, — mondotta a félzemű, anélkül, hogy kezét nyújtott volna a diáknak.

Leült és megint ejnyézett.

— A lovasárra jöttem, — mondja a térdére csapva, — és sok mindenféle dolgom lett volna vele. Többek között pénzt is hoztam volna neki.

— Pénzt? — kérdi elesodálkozva a menyecske.

— Azt mondták, pénzre van szükség, hogy Egerbe megy, és hogy eladja egy németly arany- és ezüst-marháját.

— Nem igen van minekünk.

— Én nagyon szeretem a gyűrűket, — szolt az ember a kezét felemelve.

Tíz szebbnél-szebb gyűrű ragyogott az ujjain.

Folytatta:

— És hogy neki van egy gyönyörű gyűrűje.

— Van, — felelte mosolyogva az asszony.

— Egy holdas.

— És csillagos.

— A hold topáz.

— A csillagok gyémántok.

— Láthatnám? — kérdezte az ember. S a hangja remegett.

— Nem, — felelte az asszony. — Mindig a zsebében hordja. Valami szerencse-gyűrű az. Töröké volt.

A kis Jancsi megint ott esztetett az udvaron. Egy szökkenéssel a lépcsőn termelt, s hogy az idegent megpillantotta, a gyermekek szokott bálmulásával nézett rá.

— Köszödj szépen a bácsinak, — mondotta az asszony.

— Tán a hadnagy ur fia? — kérdezte az idegen. — De mit is kérdelem, hiszen szakasztott mása!

S magához vonta a gyereket. Megcsókolta.

Az anyán valami kellemetlen érzés hulláma csapott végig. Oh, az anyai szív megérzi az emberbe burkolt lelket, mikor a gyermekekhez nyulnak!

De ez csak muló érzés volt. A következő pillanatban már el is feledte.

— Forduljunk egyet a vásárba, — mondotta a diák, aki fölöslegesnek látta, hogy a tornáczon van. — Elviszem Jancsit a szekeremhez. Megmutatom neki a kis csikót.

— Jó, — felelte az asszony, — itt egy denár. Vegyen neki trombitát. De vigyázzon rá, Miklós. Te is Jancsikám. Tudod, mit mondtok apád!

És Tamás urhoz fordulva folytatta: — Nagyon meghagyta, hogy a gyerekre vigyázzunk.

A gyermek örömeiben ugrálva ment el a diákkal.

Az anya még utánuk kiáltott: — A templom közelében legyenek, Miklós. Majd kimegyünk mi is.

Mert már egész nap készült, hogy kimegy a vásárba. Holmi apróságokat akart venni a bécsi kereskedőtől, akik a vásárra lejöttek.

Balogh Tamás uram ezen idő alatt szórakozottan forgatta a kalapját, és

kedvetlenül nézett maga elé.

— Mi hirt tud Szolnokról? — kérdezte az asszony. — Ugy-e, nem bír vele a török?

— Magam is azt hiszem, — felelte komoran Balogh Tamás.

— Az uram is azzal vált el tőlem, hogy a török aligha kerül az idén Eger alá. Szolnokot nagyon megerősítették tavaly. Erősebb, mint Eger.

— Sokkal erősebb.

— S ha még elesik is, Egert az egész felsőország védi.

Balogh Tamás uram erre fanyaran mosolyog.

De hát mi van ezen mosolyogni való?

— Van-e a tekintetes hadnagy urnak valami arcképe itthon? — kérdezte hirtelen.

— Van bizony, — felelte az asszony. — Tavaly festette le egy német festő.

— Nem mutatná meg a tekintetes asszony? Sok jót hallottam már a vitéz arról, szeretném ismerni.

— Hát nem ismerik egymást? — kérdezte esodálkozva a menyecske.

— Valamikor, de már régen, beszéltem vele.

Az asszony bevezette a vendéget a szobába. A szoba sötét volt, és leveduallattal teljes. Mikor aztán az asszony felnyitotta az ablakláblakat, látni lehetett, hogy vendégszoba.

A földön török szőnyegek. A fal mellett medvebőrös divány. Az ablaknál írószekrény. E mellett könyveszekrény. Sok pergamentkötésű könyv, talán száz is. A falon arcképek. Az öreg Cecey sisakos képe, barna korában. Ceceyné kancsalnak festve, aranyhimetű fejkötőben. Aztán egy díofarúmba foglalt sárga Krisztuskép. Egy pajkos leányarc, amely Bornemisszánéhoz hasonlít, s e mellett a Gergely képe.

Fiatal, vidám tekintetű, barna ember. Nyílt szeméből esszesség sugárzik. A bajusza pörge; kerek kis puha szakáll köríti az állát; haja könnyű fürtökben vällig omló.

— Szép ember, — mondja Tamás uram, figyelmesen nézve a képet. — Vajjon mennyi idős?

— Huszonhat éves.

— És már ekkora fiuk van!

— Nyolczéves házask vagyunk mi, — felelte mosolyogva a menyecske. — Gyerekek voltunk, mikor összekertültünk.

Tamás ur megint a képre nézett. Aztán ismét megszólalt:

— És igaz, hogy Konstantinápolyban is járt a vitéz ur?

— Járt bizony. Én is vele voltam.

— Van egy török ismerősöm, az beszélt róla. Manda bég. Óriás ember.

A vitéz ur neki nagy szívességet tett.

— Manda bég? Sohase hallottam tőle ezt a nevet.

— Persze, — szolt bólogatva Tamás uram, — azelőtt Hajván volt a neve.

— Hajván! — kiáltott nevetve a menyecske. — Hogyne ismernénk! Én is láttam.

Tamás ur még egyszer felnézett a képre, s nézte hosszán, némán, összevont szemöldökkel, mintha sohase akarná többé ezt az arcot elefejtetni. A fejével ugy integetett neki, mintha köszönné, aztán az asszonynak is köszönné, háttal ment ki az ajtón.

Az asszonynon ismét az a rossz érzés ömlött végig, ami akkor fogta el, mikor Tamás ur a gyermekhez nyult. Mindazonáltal kikísérte a tornácz-lépcsőig.

Az ember mindig a jobbján ment. Ez paraszti volt. Meghajolva köszönt. Ez uras. Háttal ment ki az ajtón, ez törökös volt.

Az asszonyt nyugtalanság szállotta meg, de csakhamar leszidta magát érte.

— Nem illik rosszat gondolni a szerencsétlenről, — mondotta a varrászhó visszaülve. — Félzemű ember, ennyi az egész.

És hogy kiüzze a nyugtalanságot az elméjéből, dalba fogott. A cseléd dalolt a kertben, ő is azt dalolta, s eközben gyors ujjal igazgatta fel egymás után a meggyészta kamuka ruhára a megtárgult gombokat. Egy helyen feslés is

volt. Erre piros selyem czernűt keresztet.

De az eszéből csak nem ment ki a látogató.

— Ki ez az ember? — kérdezte a ruhát a térdére bocsátva.

A gyűrű, az arcképnézés, Hajván emlegetése, török módon való távozás...

Ki ez az ember?

Szinehagyott arccal bámult a bezárt kapura, s agyának minden izmát megfeszítette, hogy feleletet kapjon.

Most már ismerős volt neki az arcz is, a hang is. De nem tudta, honnan? A gyűrű, ez ötlött most az eszébe. Gergely azt mondta, elviszi, de a hétközna-

Zeisler Zsigmond

Államilag engedélyezett pénzküldő 20.000 dollár biztosíték Állami postahivatal. Közjegyző. LEGOLCSÓBB HAJÓJEGYEK. 711 S. Broad St., TRENTON, N.J.

UJ GAZDA! UJ REND!

Előrendű magyar szakácsné — PITTSBURGBAN — az egyetlen szépen berendezett magyar ÉTTEREM és KÁVÉHÁZ a LITTLE HUNGARY ahol izletes ételekre, figyelmes kiszolgálásra talál. EBÉD ÉS VACSORA ALATT — KITÜNŐ ZENE — 911 FIFTH AVENUE VAJDA IGNÁ CZ, tulajdonos.

CAFÉ BRESLAU

MAGYAR KÁVÉHÁZ 188—190 második Avenue, New York a 12-ik utca sarkán. — Kítűnő M A G Y A R konyha. — Tulajdonosok: Rabbach és Schenbeck.

AZ ÖREG BANYASZ

nevé szálloda és vendéglő tulajdonosa ajánlják üzletiük honfitársak szíves támogatásába. A szállodában kényelmesen berendezett, szép, egészséges, tiszta szobák jutányos árban — a vendéglőben, mely éjjel-nappal nyitva, olcsón a legpompásabb magyar konyha. PROK JÓZSEF és DVORSZKY EDE, 512 SECOND AVENUE, PITTSBURG, PA.

VIOLET ARCCREAM

pi mellényébe tette. Elvitte a mellényt?

Az asszony a nagy ruhás ládához sietett, és kiforgatta, kidobálta a ruhákat. A mellény itt van. Egy tapintás rá: valami kemény van benne. A gyűrű! A gyűrű! Itt van. Még csak papírosba se takarta.

S akkor, mint a felhőn átézikázó vilám, egy név villant el az agyában. Az areza sápadt. A szeme ki van karikásodva.

A cseléd hallja a kiáltást. Felszalad a kertből. Látja az asszonyt a szétzúrt ruhák között a láda előtt ülve. Az areza sápadt. A szeme ki van karikásodva.

— Tekintetes asszony!

Nem felel.

A cseléd fut a szobába. Nézi mindenfelé. Rablást sejt.

Végre is kapja az ezetes üveget, és dörzsöli, szagoltatja az asszonnyal.

— Az uram veszedelemben van, — ez volt az első szava. — Hol a gyermek? Igaz: elküldtem. Hamar a köpönyegemet, Lucza! Gyérünk a Janesiert!

— De ilyen beteg, tekintetes asszony.

— Nem vagyok beteg, — felelt az asszony, levegőt szíva, mint a faldokló.

S gy amint öltözve volt, felkelt, és kisetett a kapun. A veszedelem érzése megacélozta az izmait. Ment, rohant egyenesen a templom felé.

Az utca tele volt jövő-menő vásári néppel, kocsikkal, tehennel, madzagon sántított dísznőkkel, s az állatok között az árakkal megrakodott falusi emberek. Vásári zaj. Por. Hagymailat.

A cseléd már a templomnál érte utól. Ráborította a köpönyegét.

Ügyanebben a pillanatban ért szembe velük a diák is.

Futva és az embereket lökdösvé jött, s líhegve mondotta:

— A templom előtt hirdetik, hogy Szolnok elesett.

— A gyermekek! — kiáltott rá Éva. — Hol hagyta?

A diák zavarodottan nézett rá.

— Balogh ur bevitte a templomba. Azt mondta, hogy míg ő imádkozik, hozzam meg a hirt.

Éva ledobta magáról a köpönyegét és futton futva rohant a templomnak. Fel a lépcsőn. Be a sokaság között a főajtón.

— A gyermekek! — kiáltotta feldokolván. A gyermekek!

Bent éppen litániáztak, s a környékbeli német parasztok harsogva énekeltek a német litániát.

Az asszony azonban őrülteként sikoltva rohant át rajtuk:

— Janesi! — kiáltotta. — Janesi fiam!

De a kis Janesi nem felelt egyik padból se.

(Folytatása következik.)

AZ ÁLMOS CSÁBITÓ.

Irta: Rosny J. H.

Negyvenéves volt Bryal Lajos, mikor nőülvette Aubert Jeanette kisasszonyt, aki éppen tizenhétéves volt.

Kissé maga is aggodott a nehéz válalkozás eredménye fölül, de rajta volt, hogy mellékes ürügyekkel borított fátlyolt saját hiányaira s föltette magában, hogy a minimumra fogja redukálni a kényes aggodalmakat. Sűrűn ismételtette, hogy az élet rövid és hogy csak egyszer élünk. Ebben a száguldó és egyetlen utazásban minden siralmas, unalmas, kivéve a szerelmet.

Már pedig Bryal Lajos sohasem érzett olyan szerelmet, mint Aubert kisasszony iránt. Ez a tűz sohasem gyűlt ki benne többé s ha még fellobbanna, ki tudja, bírja-e majd máskor szűcsélni a nektárt.

— Szóval, — így elmékedett, — néhány jó esztendő! s mit tudom én, ha megcsendül-e nekem az ötvenes évek harangja? Persze a dolog balul is üt-het ki, de hát a legegyszerűbb sőtá közben is pottyantat téglát az ember fejbujjára. Feltéve, hogy pár év múlva Jeanette nem lesz már olyan boldog, nem udvarias dolog lesz egy kellemes kis válópörrel visszaadni még mindig igen ifjú szabadságát?

Az ügy be volt fejezve. Aubert Jeanette a leghivatottabb formában dícsőitette át nejevé. És negyvenkilenc éves koráig szépen megőrizte férfiúi illúzióinak lényegét. Szolid, éber, buzgó volt, napjait s éjjeleit bizonyos óráit, mind Bryalné asszonynak szentelte. Dupla arányokban őrizte meg férfi mivoltát neje előtt; sikerült távlatartani tőle a fiatal urakat, s önmagát teljesen beillesztette az ifjú nő titkos álmódosításába.

Negyvenkilencéves korában, még mindig jó karban volt.

Kellemes természetű, eleven arcú, csillogó szemű, ruganyos járásu férfi volt s a szabója, cipésze, fehérneműszállítója, fodrásza, manikűrje, masszörje kitűnően dolgoztak rajta, hogy tőrhetően jelenjen meg.

De végtére is Jeanette ifjú volt, ragyogó üdőségének legszebb virágkorát élte. Nehéz dolog volt valóságos új nevelésben részesíteni őt, hogy ne a maga természetes világlátásával nézzen körül, hanem egy mesterséggel, amely annál kényelmesebb s kellemesebb volt a férj számára, minél hazugabb s ridegebb az ifjú nő ősi lényével szemben.

Jeanette mind erősebben feltette magában, hogy jó lesz.

Míntha jószág volna a pillétől, ha nem csillogtatná szárnyainak briliánsait; a virágtól, ha nem csábítaná mosolygva a méheket.

És e fogadalmak akkor legbuzgóbbak, mikor már itt a vesztély.

Bryal szörnyű éber volt, hitt a vesztélyben s tartott tőle. Ismerte az esküket, a hűségi érzelmeket. De minden erőszakosságot ügyetlenségnek velt. Asszisztálni akart esetleges döntő pillanatokban, mert így kezében tartotta a sikert.

De még sem korán nem volt, sem későn; még minden beavatkozás hiábavaló lett volna.

Ebben a harezban, amelynek közelédtét várta, három segítségére számított: az anyósára, egy hűséges vén cselédre és a Jeanne jellemére, mert ez nem volt hűtelen.

Merészen maga vezette be a farkast a báránykóhoz. Kétszer hirtelenként terítéket kapott a vetélytárs az asztalnál, a Langeres-kastélyban s kétszer teára jöhetett. A tété a tétéket nem zavarták meg kíméletlenül, de gondosan ügyeltek rájuk.

Végre eljött a nap, melynek dönteni kellett a Jeanette és a Ludovic sorsán. Az elegáns Eduardot ebédre hívták meg s Bryalnak el kellett utaznia egész estére. A mamát neuralgia gyötörte s nem vehetett részt az ebéden.

A fiatalok magukban maradtak egy bódító estén; líhegő éjszakában, mikor a szívek csaknem szét pattannak a vágytól.

Az öreg esüllagok sohasem hunyorognak ingerlőbben, a pázsit nem illatozott bódítóbban, soha a bűn nem volt bűbájosabb.

Jeanne készen volt a harezra és primitív érzelmeit az intenzív kultúra röspülő s lappangva tenyésző eszméi háztak lázba.

Kávéztak (ezt az öreg szolgáló adta föl, aki különben egyedül volt körülöttük). Főlkeltek, bolyongani kezdtek a pázsit kanyargó ösvényein, a park hatalmas alléin. Sejtették egymás ter-

vét: egy kis pavillon állt a tisztáson, hol a nyulak czikáztak a holdvilágban.

A mérték betelt. Jeanne ismeretlen exaltációt érzett, lelki vihart. Kéjes gyönyörtől pihegett s míg az alléban botorkáltak, égett és sápadozott. Nem beszéltek.

És a fiatal ember valami egészen sajátos egyéni izgalmat is érzett; tudja isten, egészen elváltozott, összezavarta a gondolatokat s a szókat. Heveskedni kezdett; majd nyelve elakadt, míg színtelebegett.

És így szólt:

— Le kell... üljünk le... egy pillanatra... látom... az ön... isteni arczát...

Meglepetve ettől a vágytól, amely kevéssé volt összhangban szerelme hevességével, a hölgy némi nyugtalansággal ült le.

Az ifju nem szólt semmit; ölelése el-lankadt; feje bizarrul lóbálódzott s a szótágok összetörték szájában.

A nő elájult. Amaz elmosolyodott s abban a perczben mint egy elesett, hanyatt bukott.

Elaludt.

Nyugtalanul próbálta meg a hölgy, hogy felbressze; felállt megzavarodva, elszörnyedve és segély után futott. Megtalálta a hűséges cselédjét; észre sem vette, milyen gyorsan megértette, miről van szó.

Szolják futottak elő s Eduardot a terrasra vitték. Egyre aludt s a házi-orvost hívták hozzá. Ez meg is jött s diagnózist csinált, narkóziról beszélt s kijelentette, hogy gyors segélyre van szükség és magához vitette Eduardot.

Ez a kaland rendkívül idegessé tette Jeanette. Miután elvitték a fiatal embert, megpróbált aludni. Lehetetlen volt ágyban maradnia. Olvasásra nem volt türelme; álmatlanul forogni gyötrelen volt. Egyszerre csak künn volt a balkonon, nagy lázban. Ez már nem nyugtalanság volt, hanem édes, hatalmas, érzékes ittasság.

De az Eduard képe nem izgatta többé. Ez a fiatal ember mikor elszunyadt, örökre elvesztette presztígjét.

A Jeanne gondolatai nem kapcsolódtak személyhez; üres és légies álomban élt.

Végre az allé porondja koesikerek alatt esikorgott s cipészarkak tiporták a kavicsokat. Bryal jött meg. Észrevette nejét a balkonon; izgatott jelt adott neki; a nő viszonzotta.

Öt percz múlva mellette volt. Szakgatottan suttogott neki szókat, amelyek hangjukkal jobban bódítottak, mint érzelmükkel. S egy óra múlva Jeanne vissza volt hódítva és pedig hosszú időre.

— Ez a história egy kissé fantasztikus, — szakította félbe Pierre Larounne.

— Oh, nem, — válaszolt Grésyl, — ez nem narkotikus, nem is exaltált történet. Nagyon is reális.

— Hogy-hogy;

— Vegyük tekintetbe, milyen adag volt az az altatószer, melyet a hű szolgáló, a mama utasítására fekete kávéval vegyítve felszolgált.

MOLNÁR KÁROLY
Cleveland, O. 2747 E. 79. st. alatti legmodernebb berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogására. Pompásnál pompásabb italok, tisztes magyar borok, kitűnő szivarok, biliárd, kuglizó, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

THE RISING SUN BREWING CO.
CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR
A legválogatottabb arany árpából, malátából és mézharutos cseh kromlóból főzik.
FELTÉTLENUL JOBB BÄRMILY IMPORTALT SÖRNÉL.
ELIZABETH, N. J.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ
A VIZEK KIRÁLYA
— Különleges szer gyomorba és köszvény ellen. —
Orvosi szaktekintélyektől a legmelegebben ajánlva, hólyag és vizeleti szervek bántalmainál, vesebajoknál, cukros hólyagnál, a torok és tüdőszervek bajainál, epék és gyomor-megbetegedéseknél. Egészségesnek kitűnő ízű, igen áditó ásványvíz, bor, cognac, vagy citromsavval vegyítve.
EGYEDÜLI KÉPVISELŐ az EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN
VIDDER EMIL
IRODA: 36 Ave. C. RAKTÁR: 40 Ave. C. NEW YORK.
— MINDENKI ÁLTAL MEGTEKINTHETŐ. —

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RUDNER és ROTH, tulajdonosok
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilenczedik utca sarkán
— Kitűnő ételek és italok —
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
— Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

I. BOSS
111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J.
Widenede szivarok és dohányok — Importálója. —
KÜLÖNÖSEN JO A KOSSUTH ÉS GRÓF BATHYANYI DOHÁNY.
Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is.

YOURKVILLE BOULEVARD
előkelő magyar kávéház a felsővárosban
1393 MÁSODIK AVENUE
Tulajdonos:
BIRNBAUM L.
a 72. és 73. utcák között.
MIDENNAP CZIGÁNYZENE
— Kitűnő magyar ételek és jó italok. —
Pontos kiszolgálás.
POMPÁS BILLIÁRDASZTALOK.

THE 'STATE BANK'
AZ ÁLLAM BANKJA
378 Grand Street, New York City.
Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másadalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. I., alpenztáros Kneisel János.
Tőke, felesleg, nyeresemény, több, mint \$1,000,000
Betétek több, mint 16,000,000
Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe.
HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSEG.
Alakult 1906. február 27. Cleveland, O. A szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme. Osztályok alakultak Amerika minden magyarok lakta helyén. Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alanszámbélyéket a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO.
BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ.
Takarékbetétek után 4 százaléket — fizet. —
10 AVENUE és PEARL ST. sarkán. SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print
215 BOWERY — NEW YORK.
Elvállalja alapszámbélyek s mindennemű nyomtatványok elkészítését.
— Kitűnően felszerelt magyar nyomda. —
Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN BREWING CO.
CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR
A legválogatottabb arany árpából, malátából és mézharutos cseh kromlóból főzik.
FELTÉTLENUL JOBB BÄRMILY IMPORTALT SÖRNÉL.
ELIZABETH, N. J.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.
E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ÁLLAM.
Knauth, Nachod és Kühne, 15 William Street, New York.
Kiss Emil, 104 Second Ave., New York.
Tíz év óta fennáll.
Németh János, 457 Washington street, New York.
Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York.
Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.
The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York.
Csekkontó, hitellevélek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása.
Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.
B. Hender, successor to A. Hender Son & Co. Cassandra.
Pénzküldemények Magyarországba és Európába bármely részébe olcsón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyek az összes vonalonak az ó-házába sehol olcsóbban nem kaphatók.
First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.
Alaptőke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.
Roth József és Fial, a Monongahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületében, 604 4th Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az ó-házába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelműen kiállítanak és a konzulátusi hitelesítést beszerzik.
Czár: Jos. Roth and Sons.
Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takaréki és Hitel Társulat, Duquesne.

Alaptőke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházaának egyike s az egyedül magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegy eladás és közjegyzői iroda.
Klein Jakob, magyar bank- és váltóiroda, 1346 Penn Avenue, Pittsburg.
Megbízható pénzküldés és hajójegyelárusító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyek elintézését.
Tomcsányi József, Homestead és Duquesne.
Klein Arthur, Rankin, Pa.
Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.
Kall G. Árpád, Uniontown, Pa.
Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ÁLLAM.
The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-kompaniája, Bonne Terre.
Bejegyezett 1890-ben. Tőke \$100,000.00
R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomaure alelnök, F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ÁLLAM.
Perczel Lajos, 522—524 Pearl street, Cleveland.
The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown.
Vagyoni: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékos kamatot fizet. Hitelesítés: Burger & Lajos.
WISCONSIN ÁLLAM.
Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha.
Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.
NEW JERSEY ÁLLAM.
Rizsák János, 128 Second street, Passaic.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul fiúmel úgynökségének irodája: Flume, Andrassy-ut 22. Magyar amerikai kizak, kik az ó-házában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.

WÁRADY LAJOS
Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.
PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HÁZABA.
Az összes hajóvonalak képviselője.
HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA.
magyar közjegyző
449 S. Broad St., Trenton, N. J.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztáros.
ELSŐ NEMZETI BANK
FIRST NATIONAL BANK
MINERSVILLE, PA.
Alapították 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja.
Alaptőke \$50,000.00
Tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény 75,000.00
Elfogad pénzbetéteket s a pénz csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.
Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy postautalvány útján eszközöl.

HUNFALVY HUGÓ
Hites ügyvéd és jogtanácsos,
— közjegyzői hivatal. —
Iroda a főpostával szemben.
231 BROADWAY New York City.

THE RONAY CO.,
1310 FIFTH AVENUE,
PITTSBURG, PA.
ajánlja honfitársai szives támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált áruk a legjobb minőségben, kitűnő olvasmányok, remek kiállítású és minden valóságos értékek számára írt imádságos könyvek, tudaszterek, lésezközők, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi tajték és selmezzel pipák, száraz, szezedi paprika, lipóti túró, tiszaújfalui bajuszpedró, stb., a legutányosabb árban kaphatók.

KRAJNYÁK JÁNOS
Cleveland, O., 2755 East 79th street
alatti legmodernebb berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogására. Kitűnő whiskey, törköly, nemkülömben mindig friss horod és üveg sör, tisztes magyar borok, finom zamatu szivarok, biliárd, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

KÉPVISELŐINK.
A „Bevándorló”-t a következő urak képviselik a következő helyeken olykép, hogy előfizetési díjakat felelhetnek és nevünkben nyugtázhatnak.
BENCZE JÁNOS ur.....Passaic, N. J.
BÖGÖZY GYULA ur.....Perth Amboy, N. J.
MAKRAY JENŐ ur.....South River, N. J.
JUHASZ ISTVÁN ur.....Poughkeepsie, N. Y.
TORHÁN JÁNOS ur.....Yonkers, N. Y.
GÉTSY JÁNOS ur.....Torrington, Conn.
HISZNYAY JÁNOS ur.....Danbury, Conn.
STENTZEL RICHARD ur.....Philadelphia, Pa.
POTMESIL ISTVÁN ur.....South Bethlehem, Pa.
SAMU GYÖRGY ur.....South Sharon, Pa.
ORTÓ JÁNOS ur.....Wirburne, Pa.
SZAKALY IGNÁCZ ur.....South Bend, Ind.

TÖRTÉN

A munkán
sra festette
Ameriká
gtelen bi
imntalanok
nka bekő

Az ember
ez a lelá
egrázza a
egyetlenség
olója eller

Igy törtér
knak ren
ia államba
vákából vāj
ezek a fek
zegényedet
z ő gyerme
e. Sok ma
anak Penr
czeknek gy
et, amelye
ndott. Sc
artó keny
neg a bány

Most is,
ósitanak
magyar em
ity közelél
mely a Un
hát képezi
bányában
élve a föld
rott fel a
alak, mihe
összeroska

A robb
esett meg s
tak el a m
köznap ál
legalább i
dett volna

Kiküldő
rint a kat
gyarok es
Radi Istvá
László, M
di Sándor
nos, Bad
Macho Ist
mon, Den
és 25 éve
Mihály, R
mint első
mon, Nag
Bajzát Já
vics János

A robb
az egyik
val lépett
robbanás
mérgező g
júhoz.

A ment
kájukat,
azért sem
következt
a bányáb

A robb
lett a né
lejátszódt
irni. As
nyéradój
vesztve
gyermeke
ben vona
asszonyo
talan gye
littják az
szült ter
kiszerve
meg. A
kében.

De fog
lesz azza
magyar és
megfojtotta a gyilkos bányász
velük ebben a kietlen idegenben, ahol

650

C1859

ker akarja magyarázni
getni azokat, akiket a legridegebb szük-
velük ebben a kietlen idegenben, ahol

— Csak „kicsi“ volt — szolt és ittak
tovább, mintha nagy lett volna.

„Jelentem, hogy az Amerikába ki
vándoroltak bizonyos évek multán mind

sokan vannak, akik a hatva
ros napszám érdekében titk

ADÉSI

DORLÁSRÓL

nkinti vissz
tő.“ (Nagy

ivándoroltak
százalék haz
abiró.)

évnél továb
ipári főszolga
Közölhetnék
ényt, még e
gy vélem, ni
lmondottak
gy nem tulz
ényleges visz
okat, akik a
knak arányt
első izben,

egészen az
s az ellenkez
nok, főszolga
ek oly tiszt
a fenti nyil
ert nem álla
azt a tényt
árgyalásánál
kellett a
várnunk, h
molyan vegy
nomály háro
z első a ham
k hasonló k
alkalmazn

ka hiánya.
telmeztett ha
unk, hogy pu
indig olyan
alapon dol
l irnak, ügy
edvező eset
hallunk, a k
sefben pedig
nkinek sem
ói főbirót, a
alvi jegyzőt
eink a sta
alapján ind
idapesten éh
erik. És ez
nden községi
nisztériumol
tekben gyak

ttek számán
ntos adat nei
a a treneséni
szolut igaz.

ünn Amerik
anult és esz
an hármilye
i. Minden e
ajóra és kilé
l, nem Fiume
na, Hamburg
Glasgow, Ha
t érhetők el,
is hozzászár
kerül csak tö
ok felé tisz
énak. A ma
at küldenek
amaz meg
a napon, a
néba indul, a
a felé hagyja
ton nyolez n
lehet és csak
öbbit.

l sietnek haz
feltűnés nélk
izségben a je
allja esetleg,
Fekete Már
ultán megva
tikai adatoka
vezetni.

is, akik tisz
akarták nyi
alataikat. A
kai pénzküld
orlásra csábít